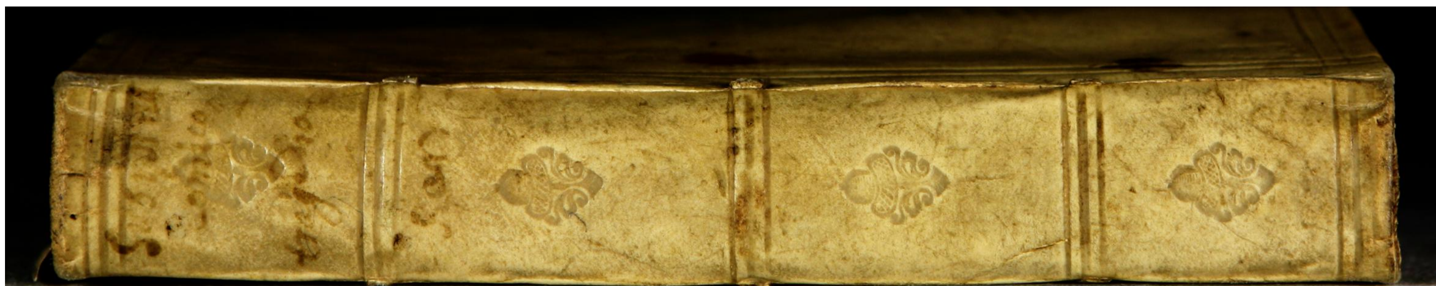
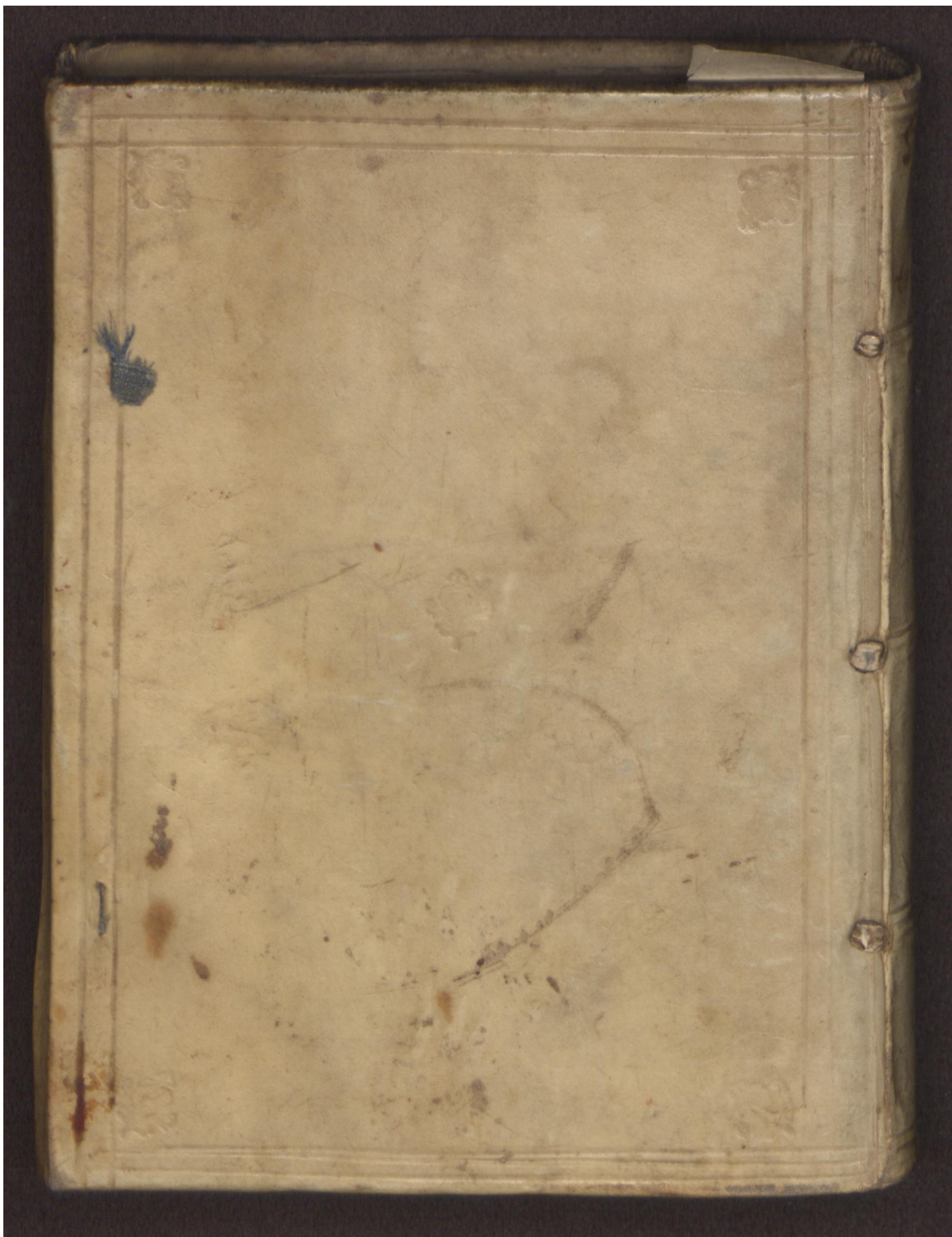
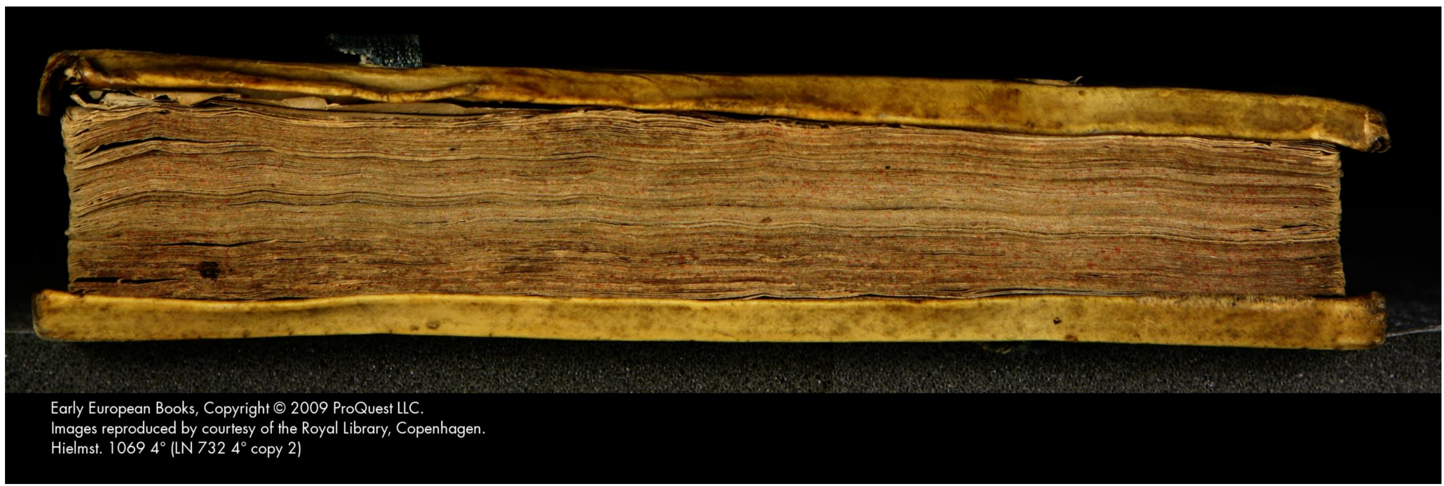

BOX
1069.

1069.
BOX

CALVMNIA SEV DIABOLA PERSONATA.

Bagtale eller Klafferi/ som lønligen eller obenbarlig vdligger/ fører/ oc foruender altingest til det verste/ nogerlunde vdstafferit effter hendis art oc Forskyldning:

ved

Peder Jenßøn Hegelund/

Scholemester vdi Ribe.

IN CALVMNIAM.

Quæ mala, quas cieat dentata Calumnia fraudes,
Non Oculus, lingua aut vna notare potest.
Quin totam hanc linguas, oculos, tinctosq; veneno
Dentes, quin mera vel finge venena: parum est.
Et stulto obloquia, vt mellita obsonia, hiatu
Captamus? meritò hîc quæ facimus, patimur.
Ergo Christi ipsis, homicida Calumnia, membris
Multa dedit (pudet heu) vulnera, multa dabit

P. H.

Fortale
paa Bagtalen.

BAGtalis Person kommer her frem vdi side kleder effter en Quindes skickelse/dog vel opskørtet/oc omhengd vdi hendis Kiltning met Sachse/ Ragkniffue/ Glarøyen/ Speil/ Væffte/ Puste/ Scriffuetøy/ Nogle oc Naale/ Kroge oc Hegter/ Fulegarn/ Nar øern/ Reffuehaler oc anden seldsiune Vaare/ som hun haffuer altid ved Haanden at driffue sit spil met. Hun haffuer To store Øern / To Tunger i en mund/Dobbelt Hierte/ Vinger bode vdaff Arme oc Føder/Oc er Hun alleuegne met Fiære oc Dun besæt. Der foruden haffuer hun mange Øyen oc Tunger / store oc smaa / paa Brystet oc gantske Liffuet offuer: Vancker stedze omkring met hendis Pilekaager kast om halssen fuld aff Pile / haffuer altid Flitzbuen vdi Haanden til rede etc. Som Rhimene om hende ydermere vduise/ oc hun selff hoss alle mand dagligen beuiser.

LEVIT: XIX.

Non eris criminator nec susurro in populo.

IOH. STIGEL.

Pascere Liuor iners odio, saturare furore:
Mors tua, recta Deum facta colentis, erunt.

Bagtalis Contrafei.

Monstrum horrendum ingens.

Bagtale
taler om sig selff.

Hvi stirre I saa/ oc paa mig gabe?
Oc lade eder allesammen aff mig abe?
Jeg viste vel før: naar ieg kom Hid/
Denne hele Hob skulde vorde blid:
Oc strax ieg loed mig see eller høre/
Vilde ieg alle eder lystige gøre.
I vndre paa min Klæder seed/
Oc abelig Skick ieg ferdiges med/
Vuaanlige Smycke oc seldsyne Foerde:
I spurde mig gerne at/ om I toerde.
Skuer ickun flux/ mit Liff oc Side/
For oc bag/ emeden I gide.
Er ieg dog icke en yndelig Quinde?
Huad om I viste mit vnderlige Sinde?
Dog/ huo mit Kundskab haffue vil/
Den maa nu høre oc see her til.
Huo mig kand lære at kende ræt/
Forgæffs haffuer hand ey Legen seet.

Naffne oc Titler.

Store Herre haffue Titler lange:
Saa haffuer ieg oc de Naffne mange.
Jeg kunde mig oc lade scriffue met rette/
Aff Lande oc Folck der noget sedte.
Huad gøris behoff dem at opregne?
I kende mig dog vel alleuegne.

Jeg

Jeg heder Baguask/ Løgn/ Lackeri/
Tidende/ Klage/ Klafferi/
Squalder/ Vanrygt oc Bagtale/
Reinecke met den lange Hale/
Pretudend/ oc Smigeri/
Skalckenar oc Skrømpteri/
Wreklicker oc Hierteklemmer/
Skeffueskuere oc Bielckeglemmer. Matth 7.
Spotsiuge/ Spitzhat/ Fißeltud/
Falskhed/ Fyg om By/ Føre vd/ Vnus-
Øyenskalek/ Hyckler/ Spegelfecter/ quisq;
Brillekræmer/ met kroge oc hecter/ suum
Trappendreger/ Lureri/ SAV-
Hierte tiuff/ Forræderi. LEN
Slig mine Titler gide de minst lid/ habet,
Som gøre mest der effter altid. atq;
Jeg vaar en Karl for nogle aare/ DOE-
Kaldtis Ridder rød i Konge gaare/ GVM.
Klæd i Røt/ oc holden i act/ Ge:Fabr.
Mest hos dem/ som mest haffde Mact.
Jeg reed til Hoffue paa Blackis hest/ Saxo
Rønnet dem ilde som troede mig best. Gramm.
Nu er ieg kommen i Quindelag lib. XI.
De gøre mig oc stor Tienste oc mag: vde S.
Wspard oc villig lader ieg mig finde/ Knuds
Huor nogen behøffuer mig vde eller inde: historie.
J Kierling Hocker/ vinckel oc stræder/
Paa Borrig oc Feste oc Herresæder/
Til Lands/ til Vands/ i Feide/ i Fred/
Er ingen forgoed i nogen sted.
Staar wfortraaden huermand til rede/
Oc lader ey lenge dem effter mig lede.

Maxima quæcꝫ domus seruis est plena superbis.

Dog holder ieg mig helst til de Beste/
  Oc dennem som ride met mange Heste.
Saa rider ieg met / saa løber ieg hoß/
  Høy oc Lau/ ydmyg oc foß/
Nu listig oc smidig/ nu stiff oc ranck/
  Som mand er til/ saa skencker ieg dranck.

Causæ efficientes impulsiuæ, adiuuantes &finales, Calumniæ.

Slect oc Herkomst.

IEg haffuer en stor oc mectige Slecte/
  Som redelig met mig staa oc fecte :

I.

MIn ældste Syster Vankyndighed/
  Hun tager sig til stor Myndighed :
Gaar frem som en tilblindede Hest/
  Det hun icke veed/ det veed hun best/
Eller lader sig tycke at vide fuld vel/
  Enddog dermet skeer mangen wskel :
Ieg setter hende derfaar fremmist i Skaren.
  Dog hun er plump oc wforfaren :
Ret villedru/ gør hun al hendes flid/
  Oc venligen mig vndfanger alletid :

Qui statuit aliquid parte inaudita altera, Æquũ licet statuerit,haud æquus fuit. SEN.

Ja/ offte hun haffuer mig paa den sted/
  Som ieg ey troede/ Veyen bered :
Oc mig i Herbere vel tracteret/
  Min Mact oc Velde megit formeret.
Er hun hos Herrerne ene tilstede/
  Da taar ieg lenge om Huß ey bede.
Huor hun er inde / haffuer ieg god fart :
  Hun skafferit at mand tror mig snart.

Den

II.

DEn anden/ Smiger løgnepuose/
Kaanstlig veed folck at skamrose/
Tiene for Øyen/ oc sledske sig ind:
Effter de stoltis Æregerige sind.
Met søde Ord oc tuungene Taare/
Bode Vise oc Gæcke kand hun daare.
Hun staar oc gerne inden Herre loge/
Breder sig vd vijt som en Taage:
Gantsk graa oc blaa farer hun der ind/
Opfylder Herrerne bode Øyen oc sind.
Oc holder sig som hun vaar der Hiemme:
Somme lader hun nep see oc skemme.
Ligsom mand tit den klare Maane/
Kand ey kende for sky oc blaane:
Saa gør hun Sandheden Dørren trang/
Holder hende smuct vnder affue oc tuang.
Selff tien hun nær/ gaar fran oc til/
Gør mig mangt it tidkortlig spil.

Nulla in amicitijs pestis est maior, quã adulatio, blandiciæ, assentatio
CIC. Lælio.
Graue præiudicium est, quod iudiciũ non habet.
MIMVS Publ.
Δόξα βιάζεται τὴν ἀλήθειαν.

III.

DEn Tredie er sperlemmet/ skreglig oc Vng/
Løffter dog op en Byrde vel tung:
Mistancke/ Affgunst/ eller oc Misloffue/
Huo hende laan huß/ kand ey vel soffue.
Faar hun først ind sin lille Taa/
Hun lader ey mig lenge vde staa.

Ad tristẽ partem strenua suspicio.

IIII.

LUx kommer dernest den føne Hoffmod/
Statzendis frem / er alle forgod.

Hoffærdighed driffuer til alle Synder.
Sirac. 10.

Til maade kand ingen hende tale eller gøre/
Alting hun til det værste mon føre.
Ihuad mand ligger en anden til Ære/
Meen hun sig alt frataget at være.
Baade Gud oc Verden hade de Hoffmodige. Tencker at ingen aff Gud kand haffue/
Uden hun alene/ nogen gode Gaffue.
Jeg liuffuer: Thi hun al gode Gaffue/
Meen sig icke aff Gud at haffue:
Sirac. 10. Men aff sig selff/ oc egner kunst/
Vil nogen ey vige eller fire om sunst.
Initium omnis peccati superba. Derfaar da taler hun huermand ilde/
At hun kand ene side offuerst til gilde.
Mand kand hende letlig langtfra kende/
Oc lucte lengst borte i Gade ende.
Sirac. 10. Tobiæ 4. Hende følger en Stanck offuer Vey oc stette/
Icke alt aff Desem eller Zibette:
Men aff den stynckendis Dynckelgodhed/
Oc egensindige Fortrædelighed.

V.

Huo som betaler gaat met ont/ aff hans huß skal det onde icke * afflade.* Prou: 17.

VTacknemhed gaar hende aller nest/
Haffuer Hukommelse ey mere end it Best.
Huad vel er giort/ vil hun ey melde/
Langt mindre det gode met got gengelde.
Strax Hoffuedit er hælt/ mon hun forgætte/
At det sad før i skurffuede plætte.

VI.

Nos non inimici, sed inuidi perdiderunt. Cic. lib. 3. ad Attic.

MIn Fuldsøster/ Had oc Auindsiughed/
Sparer for mig ey noget Arbed.
Til siune haffuer hun ey synderlig Styrcke/
Det meste gør hun i molm oc mørcke.

Hun

Hun er tilfreds/ naar hende lider ilde/ *
Ret huer mands Ære oc lempe at spilde. *
Nogen anden hun slet intet gaat and/
Ey lider at Solen skin i Vand.
Hun sørger at det skulle vel tilgaa/
Oc hun nogens velfart skulle see paa.
Hun leer ey tider/ end Huse brende/
Oc Børn falde i ild eller andet Elende

Risus abest, nisi quem visi fecere dolores Ou.

VII.

SAmmel Fortørnelse en ilduillig quinde/
Bitter oc saare heffngerig i finde /
Rammer mit gafn/ met liste oc lempe/
Hendis hud oc Hierte er fuld aff Rempe.
Huem hun kunde siuncke i en Skeedfulde vand:
Hun tog der til ey større Spand.

At vindicta bonum vita iucundius ipsa. IVVEN.

VIII.

EGennytte/ mit Syskene barn/
Jeger alleuegne met Pander oc garn:
Søger Fordeel met andens skade/
Hun haffuer ey megit gaat aff at lade.

Priuatum commodū, latens odium, iuuenile cōsiliū: Hæc tria Romanum destruxerunt imperium.

IX.

NYkærhed/ min yngeste Syster/
Nyt oc ont hende mest forlyster.
Om Alting wil hun spørie oc lede/
At hun kand det vdføre oc sprede/
Oc fylde alle munde met Tidende ny/
Tage en Snack gøre deraff try.

Curiositas nutrix garrulitatis.

X.

MEneed/ en aff min geffueste Drenge/
Feil mig aldri / naar mig mon trenge.

 Wbluhed/

XI.

W Bluhed / er icke heller lam/
Flux til at bide Hoffuedet aff Skam.
De to mig mandelig vndsætte i nød/
Tornære for mig mangen puff oc stød.
De holde mig op/ bode Hoffuit oc Suantz:
Ellers maatte ieg tit gaa bag aff dantz:
Ellers maatte ieg offt' i Løgn kuldseile/
Om disse to Styremend vilde mig feile.
Slig Frender oc Fencker haffuer ieg mange/
Oc huer haffuer met sig Selskabe lange/
En modige Heldt kunde de gøre bange/
Ja/ Herrer oc Førster tage til fange.
Mine Suogre oc Magre oc blods foruante/
Al Verden kunde de daare oc gante.
Naar de brende løß / met Heluedis lue:
Saae I dem alle / I maatte vel grue.
Jeg haffuer oc Engler i min Slecte/
Mit Regimente de dappert forfecte.
Den Ypperstes naffn er nogit saa huass/
DIABOLVS eller oc SATHANAS.
Hand indlagde priß i Paradiss/
Adam oc Eua giorde hand viss
Deraff heder ieg oc DIABOLA:
Det er/ en Dieffuelinde/ det acte ickun faa.

Calumnia turbat sapientem & frangit robur cordis eius. Eccles. 7.

Bagtalis
Skiold oc Hielm/ oc Hielmtecke.

Aff slig ældgamle Slecte ieg riser/
Min Anher ieg dermet beuiser/
Paa Færne oc Mørne / old effter old:
Skuer/ hvad ieg før i min Skiold.

Andre haffue Løuer/ Drager oc Biørne/
Viffue/ Vroxer/ Griffue oc Orne.
Mit Feld er halfftsort/ oc halfft huid/
(Purpur farffue gid ieg ey lid)

Labio doloso, in corde & corde locuti sunt. Psal. 12.

Jeg før der i/ Try Gloende Brande/
Der til Try Pile/ som skrænckuiss stande.
Paa Hielmen en fluendis Silcke Tunge/
Aff dobbelte Hierte/ oc Blaargarns Lunge.
J Struben derhoss en Væffte aff fære/
(Thi den paa mit hoffuit/ aff Spaane mon være)

En Bagvaskere er icke bedre/ end en Hugorm. Eccles. 10.

Til Hielmetecke/ henge ned i ragle/
Orme oc Ogle/ spettede oc spragle:
De stinge sig vd paa alle side/
Blant Reffuehaler oc Hareføder blide/

Latet anguis in herba.

Smaat fordeelt met Gloende farffue/
(Thi Heckelfield er min Eye oc Arffue)
Oc alt det som kand brende oc ryge/
Dermet mon ieg mit Vaaben vdstryge.
Jeg maa alle Farffue wforuiit
(Brunt/ brandgult/ blaat sort oc huit/
Lyse oc Mørcke) tilsammen blende:
Den frihed gaff mig min gamle Frende/
Som sider i Pytten ved Bordende:
Min Slectinge hoss hannem Brandene vende.
Jeg tror icke andet/ end ieg her til/
Haffuer forsuard/ oc forsuare vil/
Det stateligt Vaaben som hand mig gaff.
Jeg vil oc aldri før lade aff/
(Saa lenge som ieg kand leffue oc liffue)
End det maa mig forbedrit bliffue.

Tienere/

Tienere/ Hoffsindere oc Disciple.

Exempla Calumniæ & calumniatorum.

DErfaar hãd vnder min haand oc vold/
Skaffer mig mange i Tienste oc Sold/
Som vente aff mig god Løn oc hyre:
Huor kunde ieg ellers min handel bestyre?
LABAN tilsagde sin fattige Frende Gen. 29.
Alt gaat/ men tit hans Løn foruende.
Hans Sønner aff Had/ hannem steds forførde:
Men Iacobs trang Gud saa oc hørde.
Giorde ey DOEG som ieg hannem bad? 1.Reg.22.
De Præster i Nobe loe icke ad.
Potiphars FRVE giorde skempt til aluaare/ Gen. 29.
Klagede oc plagede Joseph saare.
Saa PHÆDRA sin Stybsøn Hippolytum
Beliuede/ for hand vaar Kysk oc from.
ABSOLON vanckede for Kongens sal/ 2.Sam.15.
Oc folckens hierte hand til sig stal:
Sin kødelig Fader talde hand da ilde/
Der hand selff Riget indtage vilde.
SIMEI der Dauid maatte gaa aff Land/ 2.Reg.16.
Skalcked oc skelded hannem/ som en mand.
IOAB vndfick Amasa met Gryff/ 2.Reg.20.
IVDAS gaff sin Mester en Kyss. Mat. 26.
ACHITOPHEL (ha ha) den vise Forræder/ 2.Reg.17.
Hand rører nu Brande met min Her fæder.
VLYSSES vaar oc min Discipel nem/
Palamedem tog hand redelig frem.
Ja/ Guderne selff beuisde mig gunst/
Philosophi ocsaa met al deris kunst.

Furiæ, *Eris*, *Mercurius*,
Momus, *Theon*, *Zoilus*,
Sødtalende *Rhetores* oc *Sophister*,
Subtilige *Poëter* oc *Iurister*.
Ved SINONS snack oc falske Graad/
Bleff Troia Stad oc Land forraad.
Socrates (det voldte CRITIAS)
Maatte dricke Forgifft/ oc døde strax.
ANTIPHILVS vexærit oc Apellem/
Giorde ham hoss Kongen leed oc slem:
Men den Veggeklicker mig betalde/
Mit Contrafei hand grem affmalde.
Calumniare audacter: semper aliquid hæret. MEDIVS/ hoss den store Alexander/
Dette mit Raad gaff hand de andre:
Vær dristig at klaffe om alle huer sted/
Der bliffuer altid noget hengende ved.
Børn nemme i Schole GNATHONIS skemt/
De Gamle haffue det icke forglemt.
3.Reg.21 Selff lærde ieg IEZABEL it snedigt stycke/
Alt bragte hun Nabot om Liff oc lycke.
2.Reg16 SIBA klaffede Mephiboset vel:
Saa hand bleff Herr'/ oc herren hans Træl.
2.Reg.11. Jeg halp kong DAVID de Breffue at scriffue/
Met Vrias/ bode listige oc stiffue.
Vrias breffue. Selff bar Vrias sin død i barm/
Hans Hustro lagd David i sin arm.
Susanna. Haffde Susanna det samme vilde giord/
Icke værit saa vbønrig oc haard/
Mine GAMLE Tienere deris vilie fremmet:
Maa skee ieg haffde hende ladet betemmet.

Jeg

Jeg fliede Daniel ret Hoffueløn/ Dani. 6.
Der halp imod ey Kongens forbøn.
Mine Hoffiunckere hannem i kulen nedkaste/
Try dage maatt' hand blant Løuerne faste.
AMAN / Guds folck vilde slet fortrenge/ Esther 7.
Selff maatt' hand met Ti Sønner' henge;
Hand heffuede sig selff for høyt i spil/
At stride mod Gud/ ey lyckis vil.
Aff ACHAB Konge/ som da haffde velde/ 3. Reg. 18
Lod ieg Heliam haanligen skelde:
Som den/ der met idel Skalcke stycke/
Kom al Riget i stor wlycke.
Athanasius en lærd oc drabelig mand/
Try gonge maatte rømme aff Embed' oc Land.
End bleff hand ved/ oc kom god igen:
Dog leffuet oc Døde hand min Wuen.
Bellisarius en Krigsøuerste geff
(Jeg Hoffmands Hest til harffue dreff)
Volte ieg/ at hand maatte ombære
Begge sin Øyen / met stor vanære:
Som en Tryglere i it Sadhuss ligge/
Sit Brød i Guds naffn bede oc tigge.
Saa mangen Heldt ieg deponêrer/
Oc mange Lærde ieg degradêrer.
Ja/ Guds Søn selff maatte freden ey nyde/
Jeg lagde hannem til saa mange lyde:
En Guds bespaatter' / en Oprørsk mand/
Giorde ieg hannem til offuer Jødeland.
Vdhitzte paa hannem de Mectige oc Beste/
Wi siunge offuer hannem/ Korsffeste/Korsffeste.
Pilatus stundede effter Almuens gunst/
Jeg kende hannnem dertil en fri kunst:

Da obulum Bellisario, viator, quē inuidia, non culpa cœcauit.

De hade mig vden Aarsage. Ioh. 14.

Hand toede sine Hender saa smuct i Vand/
Oc kom al Skylden paa den mennige mand.
Men ieg beholt dog met det samme/
Christum vdi mit Garn oc Ramme.
Jeg vaar ey seen/ oc skyndede mig alt/
Det om min Lycke oc Velfart galt.
Thi huo om Sandheden megit vil sige/
Den før ret Auindskiold mod mit Rige.

Suenden er icke større end hans Herre. Ioh. 13.

Det samme giorde ieg mod Pouel oc Peder/
Bartel oc Jacob/ oc huad de heder.
De vilde være Christi Disciple tro/
Mig til stor forfang oc wro.
Saa/ de som kalte sig Confessores/
Maatte ieg oc lære andre Mores.
Jeg glemte ey huad mig burde at gøre/
Som Landbedregere dem at vdføre:
Mine Vlffue lod ieg imod dem tyde/
Oc dennem hilse met stene oc slyde/
Siden ved Ild/ Vand/ Kniffue oc Spyde/
Sla oc flaa/ oc leffuendis syde.
Slig tusinde Fund haffuer ieg tilrede/
Oc taar ey lenge effter dem lede.

Eñ ond Mund/ gør mange folck wsam drectige/ oc driffuer dem aff it Land til it andet/ Hand ned bryder faste Stæder/ oc forstyrer Førstedømme Sirac. 28.

Aff alle Historier bode Ny oc gamle/
Mue I selff mere om mig samle.
Dog Scribentern' ere mig whulde:
Om mig de fylde alle Bøger fulde.
Chaldæer/ Perser/ oc Græcker alle/
Oc sist de Romere en Dronning mig kalle
De fire Monarchie oc deris Affkom/
Dem vende oc blende ieg/ om oc om/
Tog her/ gaff der: slog ned/ reisd' op:
Loed hiulen løbe om / som Børn lege Top.

Gaff

Gaff Land oc Rige til Byte oc priiß/
Huo først greb til / den vaar da viiß.
Tyrcker oc Tartere voxte der aff/
Oc Paffuen i Rom/ al Verden til straff/
De bøte deris kobe/ oc grebe flux til:
Oc Fenediger vaare oc met i spil.
Ryſſerne oc ſaa nu true oc locke/
De haffue oc lærd om sig at plocke.
J Christne Herrers splijd oc tuedract/
Tage de til rams / oc faa ſlig Mact.
Huad først er kommen i Vlffs mund ind/
At faa det vd/ hør Lycke til ſind.
Naar Storcken ſkal hielpe til at forlige
Frøen oc Muſen om deris Rige:
Hand tager ſaa Fred imellem dem bode/
At hand dem ſkil ved al deris gode.
Der vdi kunde oc Forræderi gelde/
Oc mere vdrette/ end mact oc velde.
Slotte oc Steder ere aldri ſaa faste/
Met kaanſt kand ieg dennem io nedkaste.
Saa tuinger ieg lettelig Byer oc Lande/
De gaa mig/ vden deris Tack/ til hande.
Jeg er alt idelig met i Spil/
Oc helſt huor det gaar ilde til.
Naar ieg oc vil ſtore Herrer trenge/
Pleier ieg Feiden at forlenge:
Lade dem ſelff ſig trætte oc møde/
Deris egit Krigsfolck ligge dem øde/
Gøre Oprør / oc affældigt folck:
Jeg tien der til ſom en tro Tolck.

Mutuis laniensis allicitur communis hostis.

Dum ipsi inter se belligerantur Christiani, vincit vtrosq; vtriusq; hostis.

En Bagnafkere gør Førſterne wens. Prou. 16.

Plorat victus, Perit victor.

Bretudere oc falske onde Munde/ ere forbandede. Thi de knytte mange tilsammen/ som haffue god Fred. Sirac. 28.

Fører dem sammen i Haar oc kniff/
De sette paa skantzen Land oc Liff.
Naar ieg dem kand ickun sammen koble/
Selff mue de siden om Lycken doble.
Det giorde ieg nylig i Franckerige/
J Nederlande oc deslige.
Vinder min Herre/ saa taber min Herre:
Mig kunde de intet dermet gøre værre.
Derfaar i Gaarden hoss mig tiene/
Icke Stympere oc Stackarle alene:
(Thi Almues hob oc løss parti/
Legger ieg let oc ringe vdi)

Mange mißbruge Førsternis naade/ oc bliffue stolte oc onde aff dē naade/ som dem vederfaris. etc.

Men høybestandene/ drabelige oc vise/
Skarpsindige/ oc de som kaanster prise/
Hues Ryct' oc Myndighed er bekend/
Dannequinder oc Dannemend:
Dem tager ieg an/ blant alle Stater/
Oc bruger dem helst for Ambasater.
Thi/ slige dis mere de ere berømpte/
Diss kunde de oc bedrageliger skrømpte.

Rex Artaxerxes in epistola, Esther 16.

Jo størr' Anseelsse oc mact de eye/ *
Jo mere kunde de bringe til veye. *
Dē velbetroede mue megit liue/ *
De velbetroede ere skadeligste Tiue. *
Jt eniste Ord som de vdstøde/
Naar de ville nogen forraade oc øde:
Er værr' / oc kand mere ont vdrætte/
End al den menige Hobs opsætte.
Jt stort Disciplers oc Tieneris tal/
Haffuer ieg haffd/ oc haffue skal.
J tiene mig alle/ saa mange her staa:
Evers Løn skulle J være visse paa.

Jeg tør der om/ høyt met eder vædie:
Huor To komme sammen/ ieg er den Tredie.
Thi vil ieg nu aff Synderlig gunst/
Noget vnderuise eder om min Kunst:
Huilckelunde ieg mine Verie oc Smycke/
Pleyer at bruge/ stycke fraa stycke.

Klæder.

FØrst er ieg kledder som en Quinde/
At ieg maa siunis mild i sinde.
Min stackede sind oc suigefuld Sæder/
Skiuler ieg vnder disse lange Klæder.
Min klæderdragt ieg offte foruender/
Saa ingen (før langt omsider) mig kender.
Paa Fløel oc Maar / paa Vadmel oc Blaar/
Haffuer ieg lige god vaal oc kaar.
I huor ieg vancker i Byer oc Stæder/
Ligge alt tilrede mine Skiffte kleder.
Mange lode sig ellers tycke forgode/ Malus vbi bonum se simulat, tunc est pessimus. MIM. P.
Met mig at holde nogen Meen oc Mode.
De Dug oc Disk vel faar mig skaare/
Om de ret viste / huo ieg vaare.
Lidde mig icke i deris samsæde/
Vden ieg saa kunde mig tit forklæde.
Somme (dog faa) holde Munckestuct/
Oc tie enten stille offuer Borde smuct:
Eller om de end tale/ de ingen fortale/
Oc offuer deris Borde de ROSER male.
Der om de pleie slig Rhim at scriffue/ It Borde scrifft.
Mig ville de aff ærligt Laug fordriffue/

ROsen er rød/
Giffuer lucten sød:
Met Gud oc ære/
Du glad maa være.

Tal tuctig snack/
Oc tag til tack.
Vær god for dig/
Lad andre for sig.

Før icke vden dør/
Huad du her hør.
Rosen forfalder/
Du sancker til alder.

Casta & amica loqui: tetricas deponere curas: Absentum famæ parcere: amare bonos: Ferre malos: sed non efferre tacenda: monet te Purpurea hæc patulo vertice, amice, Rosa.

HVad kand sligt tiene til Glæde oc lyst/
Det som gør folck surmulet oc tyst?
Huor kunde de der være lystig oc glade/
Som saa skulle snacke effter Regel oc made?
Oc vænye (som Børn der lære Latine)
All' ord paa Væct i lod oc quintine?
Viltu haffue glade oc lystige Geste/
Vær mad oc dricke for/ aff det beste:
Oc lad dem friligen sla sig løss/
Ey side met Tungen saa bunden i Høß/
At de ey frit deris Mening mue sige:
Men som de maatte alle være ieffnlige/
Sætte til rette bode store oc smaa/
Høye oc Lauge/ nær oc langt fraa:

Quum probè saburratæ sumus, largiloquæ sumus. PLAVT.

Intet

Intet met nogen fortie eller dølge/
Snacken fra første til enden forfølge:
Tale oc vaske paa huermands bag/
Som kand ey selff suare til sin sag.
Oc lade ickun friligen løbe til munde/
Alt huad forkommer i samme stunde.
Danske op om huer/ oc snacken forlenge:
J da oc da en Nyck tilhenge.
Ved sligt skulle Gesterne sig snariste fryde/
Naar huer maa saa skyde sit til gryde.
Huo dette ey kand/ hand maa det lære/
Vil hand met mig i Selskab være.
Matte somme ey friligen snacke om somme/
Da skulde de flerste side al stockstumme.
Jeg vil det ey for Gæstebud kende/
Huor ieg Bagtale/ ey sider ved ende.

Absentem qui rodit amicum, Fingere qui non visa potest, &c. HORAT

Føder.

FØderne veed ieg vel at stille/
Sact oc sædelig saa frem skrille:
At før det fryss/ paa Isen ieg gaar/
Oc om wgiorde Gerninger spaar.
Jeg kryber oc krylter tit til By/
Mit Hoffuit skiuder ieg snart til Sky.
Saa støyer oc hielper paa mig huer mand/
Vnge oc gamle recke mig haand.

Parua metu primo, mox sese attollit in auras.

Bug oc Kiltning.

DErfaar / paa det ieg vil aff sted/
Lader ieg Kledern' ey henge ned:
Men skiørter dem op/ oc gør mig læt/
It gaat Faar kand vel bære sin fæt.
Enddog min Bug aff Tidende mon tryde/
Som ville mig slet gennem Siden vdbride:
Dog holder ieg hart/ imod min minde/
I kunde det paa Eder selff befinde/
I/ som eder tage min handel saa nær/
Oc kunde ey stilles eller tie quær:
Ja/ helder I letlig en Ven fortørne/
End tie det mindst' eder kommer til ørne/
Eller oc holde en Spotskglose inde/
Oc andet Vidunder/ eder falder i sinde.
Som Most eller nyfædet Øl mon syde/
Iob 32. Oc hart paa Bundene oc Baandene bryde:
Saa vil it spottefult Hierte sig yde/
Oc sprutte offuer huermand/ Lack oc lyde.
Jeg veed/ huad det giffuer for wro/
Eder tyckis I vilde slet brøste i to:
Om i bleffue icke forlossed' oc quit/
Det I rede til met/ stort oc lit.
Holder ey saa hart/ at I slet sprecke:
Ryster oc tømmer før puose oc sæcke

Sæpe vox temerè emissa, redit per iugulum. PLIN.

Dicaces malunt amicũ quàm scomma perdere. Sir: 19.

Sæpe locutori verbera verba ferunt. Io. Cam.

Ryg.

PAa it stort Huss/ hør it stort Tag/
Til en stor Bug / hør en stor Bag.
Seer der/ huad ieg er Hærdebred/
Drynteldriff/ met fuldsomme Led:
Stor oc sterck paa Ryg oc Krop:
Huor kunde ieg ellers at Trappen op
Saa mange tillige løffte oc bære?
Dog falder ieg tit / det maa ieg kære.

Vinger.

THi haffuer ieg Vinger til Fod oc haand/ Mobilitate viget, virescꝫ acquirit eundo.
Som lette mig bode offuer Land oc Vand.
Jeg ferdis omkring/ met ringe vmage/
Alt saa gerne om Netter/ som dage.
Jeg flyttis oc føris de lange Veye/
Vden al Færiløn oc Vognleye.
Allemand laan mig gerne Huss/
Oc helst naar de ere ved en Russ.
Kommer ieg stundem end Siuger til By/ Tum paru per cornua sumit.
Snart faar ieg bode/ oc gør stor Ry.
Jeg er der helst/ som folck ere mange:
Faa gør ieg Glade/ de fferste Bange.
Til Tinge oc Steffne/ Laugshuss oc Gilde/
Brøllupp' oc Barsel aarle oc silde/
Til Skibs/ paa Vogne/ i Skou/ paa Eng/
Jeg kommer til mange/ end paa deris Seng.
J Mølhuss/ Smedie/ i Gæstebud/
Gaar ieg først ind/ oc sist der vd.

Dog

Prona venit cupidis in sua vota fides.

Dog huisker ieg gerne met huer i seer/
Siger dem for/ huad de begær.
Til Hoffue haffuer ieg allermest at skaffe/
Jeg meen/ ieg faar dem nock at klaffe.

Aularum lenta beneficia, præcipites iniuriæ. SENE.

Jeg hielper somme op i Gunst oc Vild/
Somme støder ieg snart aff stolen i Ild.
Jeg drister mig til/ oc gør end værre/
Gaar næsedierff op for Gud vor Herre:
Oc holder mig nær hen til hans Sæde/
Naar tiden da børs/ er ieg til ræde/

Apoc. 12.

Paa hans Børn at kære oc klage/
Strax ieg kand faa nogen Aarsage.

Iob. 1. 2.

Saa vaar ieg iblant den hellige Hob/
Der ieg saa dristelig klaged paa Job:
Oc torde Gud suare oc selff paaminde/
Job til værste/ saa mange sinde.
Der aff haffuer ieg endnu slig Mod/
Sparer ey Keiser/ ey Konge god:

Bode Paffuens oc Machomets Lærdom oc Herredøm ere opkomne fast tillige paa en tid/ ved det Aar effter Christi fødzel 600.

Ey Hellischte Fader Paffuen i Rom/
Ey Machomet oc al hans affkom.
Disse To giffue mig nock Aarsage/
At ieg met skel kunde offuer dem klage.
J Tusinde Aar haffuer ieg dennem tient/
Dennem oc deris Rige troligen ment:
Oc kunde vel føre dennem megit om Lande/
Om ieg vilde ellers gaa til min sande.
Jeg maa om dem oc deris Besorne
Bestaa/ de gaa mig nu langt tilforne/
Oc ere vdlærde paa alle mine Rencke/
Oc kunde nu flere/ end ieg/ optencke.

Den Romske Antichristes

Det skulle de igen hoff mig adnyde/
Min wmage skal mig ey fortryde.

Effterdi

Efterdi de bruge min Kaanst saa vel/
Forføre mange paa Liff oc Siæl:
Haffuer ieg dem høyt i Sæden sæt/
Paffuen/ oc hans broder Machomet.
Paffuen bad ieg Decreter gøre/
Oc Folcket langt fra Guds ord føre.
Machomet dictet ny Religion/
Christo Guds søn til Spaat oc hon.
Sergius Munck en Arrian/
Screff deris Løgnbog Alcoran.
De haffue vel kiørd/ meden de haffde Suøbe:
Deris handel vil ieg ick' altsammen røbe.
Jeg kand ick' andet end være deris Ven/
Oc lade mig bruge for dennem igen.
Synderlig Paffuen den hellischt Fader/
Jeg aarligen hannem/ ia dagligen/ bader.
Ellers haffde det nu met Rom værit vde/
Paffuedommet begynte at helde oc lude.
Sanct Peders skib vilde slet nedsiuncke/
Det knaged' oc braged' i Staffn oc Buncke.
Det kunde icke andet: den gamle Forgifft/
Maatte brøste vd / oc faa omskifft.
Lige som en Bulde/ der vil vdbryde/
Naar Jeten er moed / skal den sig yde:
Saa vaar det kommen i høyeste Grad/
Met Paffuens kram oc falsk Afflad.
Jeg vaar da Legata à latere/
Oc i Hiemmelig Consilio Cameræ.
Paa det/ ieg kunde det Fald affuende/
Optenckte ieg allehaande Raad behende:
Fløy om oc om/ i Herre Lande/
Sagde/ it Concilium være faar haande.

eller Paffuens Regimente begynte først vdi Bonifacio III. Paffue/ vnder den Keiser-myrdere Phocas, Aar 606.

Det Saraceniske eller Machomets Rige begyntis først ved Machomet vnder den Keiser Heraclio, Aar 623.

Tandem post diuturnas efflagitationes, indicitur à Paulo III.

Conciliũ Tridenti, Anno 1542.

Paffue PAVLVS det vdscriffue lod:
Det skulde da skee/ som lenge vaar spaad.

Incoatur demum, Anno 1546: fitq; primus consessus die 7. Ianuarij. Alter, die 4. Febr:

Omsider begynte de det til Trent/
Jeg vaar selff øuerste Præsident.
Der paa lagde ieg al kaanst oc flid/
Det at forhale/ tid fra tid.

LVTHERVS obiit die 17. Febr.

Lutherus døde i samme dage/
Det kunde mit Forsæt hielpe oc mage.

In articulis Smalcaldicis, editis Anno 1537.

Hand spaade sig selff/ hand skulde ey see/
It frit Concilium aff Paffuen at skee.
Jeg fløy til Tydskland iligen snart/
Paa det Guds Ord skulde ey haffue fart:
Oc handlede met Keiser KARL den femte/
Jeg hoss hans Broder slet intet forglemte.

Bellum Germanicum Lutheranum.

Imod de Euangeliske Protestanter/
Opuacte en Feide ved mine Gesandter.
Hertug von Wirtenberg gaff sig strax/
Flux bleff oc snappet Churførsten aff Sachß.

Capiti PRINCIPES: multatæ ciuitates. Añno 1547.

Paa Landgreffuen taarde ieg lenger ey feide/
Hand bleff anholden mod Breff oc Leide.
(Aff/ einige Gefanckniuss/ ieg/ ewige/ giorde:
Oc kunde den Skemt saa smuct fororde)
Deris anslag ieg dennem snart forspilte/
Oc i deris gode Sag foruilte.
I fem Aar maatte disse To omkring/
Som Fanger/ følge effter Keiseren i ring.

Ecclesia non regitur humanis consiliis.

Jeg tror (det mene oc vise Mend)
At Guds ords Liuß som vaar optend/
Vilde Gud selff lade høre oc see/
At hand haffde vnderlig ladet betee.
Ligesom det vaar paa Banen bract/
Vaderlig/ vden al Menniskelig Mact:

Saa

Saa vilde hand vnderlig det beuare/
Handtheffue oc hielpe i høyeste Fare.
Den Churførst stod saa stiff oc fast/
Sin Sag oc Sorrig paa Gud haffde kast.
Guds Ord haffde hand saa hiertelig kær/
At ingen mand kunde hannem gaa saa nær:
Der hannem der fra kunde vrie eller rocke/
Ihuor de monne hannem true eller locke.
Hans Fengsel oc fem Aars ælendighed/
For slig hans Christlig Bestendighed/
Vaar hannem til større priss oc Loff/
End hand haffde vundit stort Byte oc roff/
Eller Keiseren met sit Folck lagd ned/
(Som haffde for Ingolstad vel kunde skeed)
Saa mange de Smag paa Guds Ord finge/
Som aldri ellers haffde ladet sig tuinge.
De vaare forsamlede aff langueis lande/
Som fliede Churførsten i Keiserens haande.
Mod al deris act/ mod Krigsfolckis Seed/
Bleff noget om Lærdommen hengede ved.
Om Guds Ord gick megen snack oc tale/
Blant Hispaner/ Hussern' oc Wale.
Saa lenge bestridde de Tydske Stæder/
At de finge Tydskes Tro oc Sæder.
Legater/ Ouerster oc redelige mend/
Ja/ de som Paffuen haffde selff vdsend:
Begynte at lucte oc lyde sig om/
Komme ey saa gode igen til Rom.
Slig gnister (huad de hørde siunge oc læse)
Ryge endnu at Paffuens næse:
Oc tit deraff er tend stor Ild/
Som bleff icke end aff Paffuen stild.

Victus eras acie: fidei constantia tandem Victorē ante homines fecit & ante Deum.

Exilia & vulnera piorum gloriosa.

Petrus Paulus Vergerius conuersus.

Heu patior telis vulnera

facta meis. Selff maatte de Tydske hielpe at betale
Keiserens Folck oc lange Hale:
Oc strax hannem den første Vdleg gøre/
Pending/ Prouiant oc Skud tilføre.
Da matte oc Stæderne i Querlande
Hønse/ oc Keiseren gaa i haande/
Oc offre i Blocken saa fæde Bytte/
Guld oc Pending/ oc beste Skytte.
De harpede eller sang/ de hoppede eller sprang/
Keiseren giorde dem Veyen trang.
Sleidanus libro 19. Det scriffuis oc menis/ at den Summa Pending/
Som hand beskattede dem i samme Vending/
Met huilcke de maatte hans venskab købe:
Skulde Sexten Tønder Guld beløbe.
Clementia & moderatio CAROLI V. in victoriis. Mig vndrer mest/ at den gode Herre
Handlede ick' end met dennem værre-
For Guds Ord lod hand ingen vndliffue/
Dog mange hannem vilde tit der til driffue:
Ey heller hand grumme Tyranniske stycke/
Brugte i sin Seyruindig oc Lycke.
Som Paffuens Jacthunde haffde bestild/
Oc Duc de Alba/ da gerne vild.
(De giorde det siden/ der de maatte raade:
Derfaar staa Nederlande nu i vaade)
Vnâ gerit bellũ, tribuit manus altera pacẽ. Maa skee/ hand vaar saa mild oc from/
Oc som en god Herre tenckte sig om:
Eller oc nogen god Gamaliel
Haffde hannem raad saa visslig oc vel/
Actor. 5. At: vaar aff Gud denne Handel oc Lære/
Da vaar forgeffs at feide oc kære:
Men vaar det ellers it Menniske opsæt/
Skulde det vel aff sig selff falde slet.

Eller/ Gud loed saa hans Hierte betage/
Ligesom det skede i fordom dage/
Der Alexander Keiser hin Store/
Hand oc hans Høuitzmend sig besore:
Jødeland oc Jerusalems stad/
Slet at ødeligge i en Blodebad.
Net som de vaare i beste Tog/
Oc Keiseren nær mod Staden drog:
Gick Jaddus vd / met Præsternis skare/
J al sin Prydelse oc bar ey fare.
Strax Keiseren soe den ypperste Præst/
Spranck hand ydmygig til fods fra Hest.
Hans Hierte bleff saa foruent oc klemt/
Hans grumme Forsæt betagit oc glemt/
At Høuitzmendene bare stor vnder der paa:
Mit Sanden (suarde hand) maa ieg bestaa/
J saadan en Skickelse/ lige saadan en Mand/
Den baris mig for hiemme i mit Land/
J drømme: oc bad ieg skulde paatage
Denne Krigsfrustning/ oc frem drage/
Hid i Asiam/ oc i Persen Land:
Racte mig der paa venligen haand.
Nu haabis mig/ huad ieg mere slar paa/
Det skal mig lyckelig.tit haande gaa:
J denne Guds Naffn skal Persers Rige/
Oc Keiser Darius/ for mig vige.
Den Gud/ som denne her Præst hør til/
Vil ieg opgiffue dette vundet spil:
Oc spare dette Land/ denne By/ oc Tempel:
J andre tage aff mig Exempel.
Mon icke det samme oc nu være sked/
Der Carolus vaar saa gram oc vred?

Iosephus antiquit: lib. 11. Cap. vlt.

COR REGIS IN MAnu DOMINI. Prou. 12.

Cum placent Domino viæ hominis, etiam inimici rede unt cũ eo in gratiã. Prou. 16.

Oc mange loe hannem i Hjerne hart/
Der hand drog frem met lyckelig fart?

Bis vincit, qui se vincit in victoria.

Dog handlede hand met dem Naadelig/
Oc straffede mildelig oc maadelig/
Oc mit i Feiden sparde ingen møde:
Vende faar bode det Sure oc Søde.
Huorledis at Religionens tuist/
Maatte fordragis met Lempe oc list.
Hand Bud oc Breff til Paffuen sende/
At Synodus maatte vdføris til ende.
Oc bar stor Harm oc Omhygelighed/
Mod Romske Kirckis veerstyggelighed.

Fra det første/ der hand bleff Keiser Anno 1519. ind til det Aar 1556. der hand opsagde Regimentet/ oc drog til Hispanien/ der som hand siden døde/ Anno 1558.

Det feyerste aff Caroli leffnet oc liff/
Gick bort i slig Religionens kiff.
Aldri kunde hand faa saa megen Ro/
At skaffe sine Folck ens Lære oc Tro/
Oc læge den store Wenigheds Saar/
I Siu oc Tredive samfelde Aar:
Oc Christendoms Fiende angribe met Mact/
Som hand haffde vel i mening' oc act.
Hand bad / hand trud' / hand raadde/ hand screff/
Hand skatted' / hand det met Krigsmact dreff.

Huad merckelig Skade den Tyrkeske Keiser Solyman/ giorde Christendommē vdi Keiser Caroli tid.

Men Paffuen met sine forrædelige Stifft/
Spiede altid der i nogen ny forgifft.
Sætte for hannem Stampe oc Snare/
Veffuede hannem i store Feide oc Fare.
1522. I midler tid tog Tyrcken til priss/
Christendoms Part/ den faste Rhodiss.
1526. Fald strax i Vngern paa den anden side/
Thi Ingen vilde dem vndsætte i tide.
Den vnge Vngerske Konning Lodouig
(Neptiue Aar gammel) omkom i Krig.

Solyman

Solyman bleff der offuer saa stolt/
 Hand Tydskenes mact foractelig holt:
Drog snart faar Vien i Østerrige/ 1529.
 Giorde iammerlig skade/ dog maatt' affuige.
Fald anden steds ind/ oc viit om sig oed/ 1537.
 Croatz/ oc Stier marck i fare stod.
Myrde oc fangede saa mange sinde/
 Wsigelig Tusinde mand oc quinde.
Stæder oc Slaatte i Vngern de beste 1541.
 Tog ind effter haand/ oc lod befeste:
Forsømte sig intet: Men tackede mig gaat/
 At Paffuen oc ieg giorde Keiseren spaat.
Der Carolus merckte/ den handel til Trent/
 Skulde i lengden ey være beuent:
At tuile om Paffuen hand selff begynte/
 (J sandhed/ Paffuen hannem intet got ynte) Fames & mora bilem in nasum conciunt. PLAV.
Oc det langsommelig gick aff sted/
 Papisterne selff de kædtis derued:
Noget gaat at scriffue de icke vel taare/
 Icke vaar det heller deris fuld Aluaare:
Der giordis dog hastige Raad behoff/
 Til Paffuens beste ieg da icke soff:
Meden de Anathemata screffue til Trent:
 Bleff ieg Citò, Citò, til Keiseren hent.
Maatte lønligen tage it Arbeide faar/
 Det ingen forstod huad spøgelse det vaar. Fabricatores Interim.
Materien oc Malm ieg selff vdlæsde/
 Michael Sidonius Bælgene blæsde/
Agricola slog met den groffue Hammer/
 Iulius Pflug slog klinck oc klammer.
Paa INTERIM begynte wi da at smede:
 Aha/ huad matte ieg der offuer svæde.

INTERIM, seu SPHYNX Augustana, promulgata, Augustæ, Anno 1548.

Til Augsburg skede sligt arbeid hord/
De skuldet icke bedre til Nørnberg giord.
Jeg der beuisde min Mesterstycke/
Paffuens vildfarende Lære at smycke.
Der paa ieg plastrede oc mantlede flux/
Jeg viste der om vel Paffuens Instructs.
Jeg talde som de Lutheranske klercke/
At ingen mig skulde den Snig affmercke.
Jeg strødde faar / aff Euangeliske gloser/
Oc skiulte Forgifft vnder deilige Roser.
Mand holt det dog (skal ieg sige sant)
For Voxenæser oc Nørnbergsk Tant.

Instat amans hostis precio, precibusq;, minisq;: Nec prece, nec precio, nec mouet ille minis.

Keiseren lod nocksom det tilbiude/
At mand skulde det annamme oc liude:
Oc der paa tro/ oc der effter leffue:
Indtil fra Paffuen komme andre Breffue.
Mand kallede Interim/ en drøm oc Tant/
At Løgn vaar kaansteligt blandet met Sant.
De giorde der om bode Viser oc Rhim:
INTERIM/ ein Schalck ist hinter jhm.
Det vaar slet intet de Tydske til maade/
De vilde icke lade sig sige eller raade.
De vaare alt bleffne for vise der til/
End lade sig gecke aff Koglespil.
Paffuen vilde de ey mere bekende/
Eller sig til Romske Kircke omuende:

Det vgudeligt Conciliũ til Trent/ forstyrd aff Hertug MORITZ/ Anno 1552.

Ey det Concilium tage for fulde/
Som hans Omløbere til Trent da hulde.
Somme sende did deris Lærde mend/
Som skulde der være deris Tro bekend.
En synderlig Gest paa veye vaar/
Som acted' at gøre oss bange kaar.

Den

Den Churførste Moritz/ wforfærd/
Drog frem met Hæris mact oc Suærd:
Hand haffde der noget vdi at sige:
Thi maatte ieg igen til Valland vige.
Der det da slog mig tomt vdaff/
Jeg snarlig mig til Rom begaff:
At wi oss selff da kunde tage vare/
Den Velsche Sodoma stod i fare.
Den gamle Babylon begynte at raffue/
Der sørgede faar bode Bisper oc Paffue/
De bøtte oc støyede hende huad de kunde/
At den skulde ey gaa slet til grunde.
De haffue det brugt oc lærd saa lenge/
De ere mine Mestre/ oc kunde mig trenge:
Oc synderlig de Carnaler fromme/
Som acte i Paffuelig Ære at komme.
Paaa søde Ord oc falsk Hellighed/
Staar deris Mact oc Herlighed.
Kunde de ickun huer oc en bliffue Paffue/
Bode Legem oc Siæl de der om gaffue.
Om Siælen haffue de en skrøbelig Tro/
Den trydobbelt Krune gør dem wro.
De sødiste Ord / de huer andre giffue:
Dog tager den ene den anden aff liffue.
Ved Velsche Suppe oc Spanske sige/
J Gestebud de hinanden besuige.
De samme Kaanster / ved mange mine Færd/
Haffue deris Naboer aff dennem lærd.
Jeg vaar nu nylig i Franckerige/
Al Verden veed nock der aff at sige.
Der talis nu om bode synder oc nør
Øster oc vester/ paa Land oc Øer.

Coactus tua voluntate es.

Cecidit, cecidit Babylon magna. Apocal. 14. 18.

A THEISMVS, ET ARTES ITALICÆ.

Den iammerlig Mord som skede til Pariiss vdi Franck-

rige/ paa de Euangeliske, Anno 1572. die 24. Aug.

Det skal vel staa i Mandeminde/
At ieg vaar der en rund Verdtinde.
Jeg gaff dem nock i Bryllups høytid/
Oc mest dem ieg haffde budet met flid.
Saa kostlig pleiede ieg der mine Geste/
Jeg slactede først de Ædle oc beste.
Der rant offuer Gader de røde strømme/
Saa mange der vognede ved kolde Drømme.
Deris Kød vdspisde ieg til det Kost/
Deris Blod der hoss for Vin oc most.

Gaspar Comes Colignius, Galliæ Amiralius, cum flore nobilitatis & multitudine Religiosorum, cæsus.

Greffue Gaspar Coligny haffde synderlig lycke/
Jeg hug hannem al til Fadderstycke:
Somt til gryde/ oc somt til at stege/
Somt hengde ieg op i været at spege.
Alle de Lærde ieg kunde betræde/
Offrede ieg hen i samme hede.
Oc friede mig fra større Hoffuitbræck/
De vaare da fangne/ som i en Sæck.
Jeg giorde det mest paa en eniste Nat/
De Ædle oc Lærde maatte følgis at:
Fast værr' end MEDEA den horde quinde/
Som mod Naturen fick i sinde/
Sin kødelig Broder at slacte oc slide/
Oc strødde hans Legeme offuer Veye saa vide/
Hans Lemmer i styckuiss hun atskilde:
Sin Fader hun saa fortøgre vilde/
Som effter hende iaged/ der hun vdrømde/
Effter hendis Bole/ som icke sømde.
Jeg tror/ ieg ved Ammiraiens død/
Gaff de Geuser sligt it stød:

At de skulle lenge løbe raadeuilde/
Ey snart igen komme til min Gilde.
De mue vel kalle sig Mal content/
Sligt Hoffstycke haffde de sig ey vent.
Jeg bleff end mere blodgerig oc gram/ Qui facit per alium, perinde est ac si faciat per se ipsum.
(Det steddis mig gerne) thi foer ieg fram.
Jeg sparde slet ingen Nation/
Studenter/ Borger/ Tienstehion:
Edle/ wædle/ huo ieg kunde finde/
Spæde Børn oc Siuglige quinde.
Jeg myrde oc hug dem hele oc halffue/
Slactede dem hen/ som Lam oc Kalffue.
Styrte dem ned aff vindue oc Huse/
Kaste dem bort i vand oc sluse.
Huor mange de vaare/ haffuer ieg forgæt/
Jeg bleff oc selff i Tallet træt.
J Pariss Stad den Gilde gick paa/
Til flere Byer lod ieg det naa.
Men Tredive tusinde Quinder oc Mend/
Dem taar ieg friligen være bekend.
Der bleffue oc somme Catholiske med/
J samme laab/ paa atskillige sted.
Aarloff vaar giffuen/ det vaar min Glæde/
At huer maatte heffne sin harm oc vræde.
O paa det ingen skulde sligt forgæde/ ἐτεόστιχον
Paa en saa merckelig dag det skede.
Den Bad paa Bartholomæi dag stod/ Bartholomæus flet, quia Gallicus occubat Atlas.
Thi Bartholomæus bleff oc selff flod.
Da lod ieg dennem til Himmels henfare/
De vilde dog være i Martyrers skare.
Den vnge CONDE oc hans Besorne/
Kunde ieg icke forlegge tilforne.

Jeg lete lenge effter Tid oc Lycke/
Ved Quindelist oc Velsche stycke.
Jeg fant det oc ret/ som en Crocodile/
Lod Øyene græde/ men Hiertet smile.
Crocodili lacrymæ. (Det er deris art/ naar de først finde
Oc see it Mennisske: deris Øyen rinde:
Dog i det samme/ som de saa græde/
Ruse de til/ oc Mennisker opæde)
Saa ramte ieg til/ oc aff en Comœdie/
Giorde ieg snart en blodig Tragædie.
Bød dennem ind som Bryllups gester/
Handled med dennem som andre Bester/
3. Reg. 21. Som Jezabel om sin nabo Nabot
Screff Breffue/ oc lod hannem stene met spot:
Iud. 16. Som Dalila Samsons venne viff/
Klapped' oc klipped' hannem fra sit Liff:
Aff lystig pancket oc Bryllups ruff/
Giorde ieg it grumt Slacterhuff.
O/ vilde de faa som bleffue til bage/
End it sinde saa til Høytid drage/
Oc løbe mig ind i Halssen fage:
Huor tyckis mig da/ ieg vilde dem skage.
Ligesom Polyphemus sig pleied' at føde:
Saa vilde ieg oc mine Gester opæde.
Icke skal snarlig slig en Ammiral/
Komme igen til mig met Pral.
Is damnum dat, qui dare iubet. Mig at vndskylde/ gøris icke behoff:
Jeg scriffuer det selff op mig til loff.
Tilforne screff ieg met Blod det røde/
Nu taler ieg alt ont paa de Døde:
Oc dennem beskylder for Oprørske mend/
Som vilde deris Herre oc Konning skend/

Deris Færneland forraad oc sold:
(Mand veed dog vel/ dem skede Offueruold)
Thi holt ieg strax effter Kongens Mandat/
Met Iubel oc fryd / Proceſs oc Stat/
Gud til Tacksigelse/ som haffde tilsted/
At effter min vilie slig Mord vaar skeed.
Ammirallens Hoffuit ieg sende til Rom/
Paffuen til Schawessen oc Helligdom.
Jeg lader endnu/ som ieg Gud tacker:
J døde Legeme ieg vraader oc hacker/
Som graadige Diur oc blodige Fule/
Paa henkaste Kroppe i Aadzlekule
Falde tillige / slide oc riffue:
Saa blues mig icke at skelde oc scriffue/
Oc gøre mig Lyst oc Ladder der aff/
Oc fatte det end i klare Bogstaff.
Hoff Herrer oc Førster ieg det besmycker/
Oc rømmer det blant min Mandoms stycker.
Huor Løuehuden kand ey noch forslaa/
Maa mand met Ræffuebellen bøde oppaa.
Thi tro sig ingen mere paa min Leide:
Mit Freds Mandat er obenbare Feide.
Det vil/ det kand icke andet være:
Meden Paffuen oc ieg mue met regære.
Wi ville vel lære de Hugonotte/
Mod Paffuelig Krune oc Slect at spotte.
Endnu haffuer ieG uisse bud til hoffue:
De vaage der paa/ først andre soffue.
Som wi da giorde/ ville wi dem loffue/
Det samme altid met dennem at voffue.
Carl Cardinal' aff Lotharing/
Bad ieg see vel til alle ting/

Supplicationes indictæ & Iubilæum, die 28. Aug.

Dolus an virtus quis in hoste requirit?

 J min

I min frauærelse: oc ny Decret
Flux at vdgiffue vnder mit Secret:
I dag giøre Fred/ i morgen yppe Feide/
Om nat sla ihiel/ om dag giffue Leide.
Hand haffuer Commiss' i alle made/
Paa mine vegne/ at gøre oc lade:
Fordrage/bedrage/biude oc bede/
Som ieg personligen vaar tilstede:
Oc mest i Religionens sager/
At Paffuen der offuer ey skade tager.
Thi maa hand stedss (huad det skal koste)
Til Rom haffue idelig Bud oc Poste:
Dessigest altid i Nederland/
Hoss hans Staldbroder/ min tro Mand:
Som bærer oc Cardinale naffn/
Oc flitige seer der paa mit Gaffn/
Biscop von Arras/ Granuellane:
At de deris Herrer io formane/
Til Nidkærhed/ Krig/ & cætera:
I spøre vel ieffnlig Tidende der fra.
Disse tuende Statholdere tro/
Til al min Drifft ere Slæde oc Bro.
Den ene hoss Kongen aff Franckerige/
Den anden i gantske Hispanien dessige/
Oc ligge dem alt i Øern tilstede/
At gøre Guds ord i Vilderede.
Jeg fluer dem selff imellem vel tit/
Huad gøre de dog stor Tienste oc flit?
Met Raad oc Daad/ met Bud oc Breffue/ Ne quid Respub. detrimenti capiat.
At ingen sig skulle mod Paffuen forheffue.
Thi haffuer oc Paffuen det nu for hender/
Deris Naffn at indscriffue i Calender:
Den

Den ene nest effter Bartholomæi dag/
Den anden nest faar/ effter mit Behag.
Seer/ huor det gick mig kort forleden/
Der ieg drog sist aff Franckerig' heden/
Oc haffde indlagd den euig priss/
I Kongelige Bryllupe til Pariss.
Lion / Tholoſs / Diep/ Orlientz/
Maatte krybe til Kaarss oc Pœnitentz.
Alle Aaer oc Bæcke/ huer ferske Flod
Vor rød oc grumme met Mennisk blod.
Jeg vaar selff Blodige/ som en Suin/
Thi skyllit ieg først min' Oyen i Rhin/
Siden Badde oc toede ieg klæder oc Krop/
I Vester haffuit fra taa til top:
Oc skurede Hendern' i Salte vand/
Før ieg vilde røre ved Vesterland.
Der Fiærene begynte at huidnes oc bramme/
Fløy ieg først ind for Amsterdamme.
Abbeder / Muncker/ oc allehonde Klercke/
Ginge mig mod i Messe sercke.
De Kettermestere mine tro Vnderdane/
Toge mig ind met Kaarss oc fane.
De haffue i Scholen hoss mig studerit/
Oc vnder min haand saa promouerit:
At mange der vide mine Rencke oc Vaane/
Ophøyes aff Paffuen til Curtiſane.
Ja/ somme mon hand størr' Ære befale/
Gør dennem til Bisper oc Cardinale.
De ere vvmistende i hans Rige:
Ellers skulde de Lutherske hannem besuige/
Oc Halefiærene aff hannem plocke/
De faa Nationer fra hannem locke.

Hannem

Hannem er affaldne ſaa mange Lande/
Som før ſtode roligen til hans haande:
Oc neppelig komme mere i hans Skød:
Det giffuer hans Krune it merckelig ſtød.
Tydſkland / for den største part/
Haffuer nu Guds ord rent oc klart.
1517. Vnder Frederich Churførſte mild oc viiſſ/
Lod Gud bryde ved Luther den Iiſſ.
1524. Vnder Frederich/ Danſkers Konge (den Förſte)
Begynte de effter Guds ord at tørſte.
1537. Men vnder hans Søn/ Konning Chriſtiane/
Da kom Guds ord ret frem paa Bane.
Hand ſætte de Biſper oc Muncke til ſide/
Den rette Lære bleff kynt ſaa vide.
Saa matte wi oc da ſtrax løbe glippe/
At Norſke oc de Iſlandiſke klippe.
Ved ſamme paſſ/ taarde wi ey nær
Byde vor næſe til Suenſke ſkær.
1559. Engelſke oc Scotter opſagde oſſ ſlet/
Oc meſt vnder Dronning Elizabet.
Polen haffuer nu beraad ſig lenge/
Vngern køber Guds ord for penge.
Hiſpanien er Catholiſk endnu/
Franckrige haffuer wſtadige hu.
Dog Walland er oſſ nær vnder Vinge/
Hun er halſtarrige nock at tuinge.
Men nu begynde de Waterlande/
Flandern/ Holland/ oc Brabande/

At

At ebbe oc flø / er ved Pilote
Ledsage ind til sig de Hugonote.
Det gelder alt andet end Eble oc Pære/
Det gelder om al voris Rente oc Lære
Først vilde de oss til Løgnere driffue/ I.
(Der om kunde wi sact mod dennem kiffue)
Saa oc voris gode Jndkomme oc Rente/ II.
Voris aandelig Rettighed oc Regimente/
Forlegge i grunde/ bespaatte/ foracte:
Det vaar io Paffuen effter Krunen at tracte?
For faa Aar siden / kom ieg til made/
Der de begynte slig vnderlig Lade:
Naar Munckene hulde deris Sang oc Messe/
Taarde vel somme da huitzle oc huesse:
Holde slig Tienste for Kaaglespil/
Ey giffue dem nogit/ ey høre end til.
Thi bleffue strax i Hispanie Rige / Randsagelse oc Forfølgelse vdi Hispaniē oc Nederlande for Guds Ords skyld anno 1561. oc 1564.
J Holland/ mange vndliffuede disslige.
Da merckte Regenterinden aff Parme/
At Folcket tog til at rase oc larme:
Hun loffuede gaat (det vaar mit Raad)
Dog intet beuiste der aff met Daad.
Thi/ Cardinalen Granuellane/
Raadde hende som en ret Hispane:
Bad Kættermestere/ i alle lands ende/
Spaariæ oc spørie/ omsøge oc rende: 1565. Hispanica inquisitio confirmata.
For Religionens optagne Kiff/
Straffe vden naade paa Gods oc Liff:
Eller de skulde annamme saa gent/
Det Paffuen bød forsnimen til Trent.
Deroffuer bedrøffuedis alle Dage/
De som sig lode Guds ord vel smage/

Oc mest de Rige: de kunde forstaa/
At det vilde først offuer dennem vdgaa:
Oc INQVISITIO der paa stod/
Der søgtis effter deris Gods oc Blod.
1566. De Geusers forbund/ Thi monne i Bryssel til sammen komme/
Den raadeuild' Almue til gaffn oc fromme/
Try hundrede mend aff Adelig stamme:
Nogen Hielp oc Raad da at beramme/
J mod slig vold oc Ouerlast/
Som dem for Guds Ord vaar paa kast.
Da bleff aff dennem it nyt forbund
Opræt/ oc sorit met haand oc mund.
Oc foractelige Naffn. Men deris Modstandere stolte oc fracker/
Kallede dem GEVSER Trygler' oc Pracker.
Alligeuel ved nogen Stillestand/
Bleff prædicket frit for alle mand.
J Byern' oc vden de det tilstedde:
Saa mangtit Hierte sig der ved gledde.
Baade Prædicken oc Sang met lystige ry/
Bleff hørt (stort Vnder) i Antuerps By.
Scinditur incertum studia in contraria vulgus. Almuen løb til / i Fyrreued/
Slog Billeder oc Kirckens prydelse ned.
Der vaar opuact stor Had oc Harm:
Papisterne yppede der imod Allarm.
Kættermestere met menige Klercke/
Bemandede sig/ vaare oc vel stercke.
Wraniske Printz bleff kalled der til/
At aff stille det Wlystige spil.
Hand holt nogen skick oc Regimente:
Jeg hannem tillaugde it Parlamente:
Fløy til Hispanien/ klagede oc kærde/
Huad de Lutheranske giorde oc lærde.

At

At Paffuens Verdighed/ Rente/ oc Gaffn/
Oc Kongens Catholiske Arffuenaffn/
Vilde nu snart faa skammelig Ende:
Vden de kundet met Mact affuende.
Alderis begynte RELIGION,
Giorde ieg til idel REBELLION
At de icke alene vilde Munckene afftacke/
Men oc mod Kongen vaar stiffue oc stracke.
De sende flux effter/ deris Supplicatz/
At Guds ord maatt' haffue rum oc platz
De vilde vnderdanigste liude oc tiene/ Leges, li-
Deris Herre oc Konge ret troligen mene. bertas &
Der bleff intet hørt aff al deris Tale/ pax, sunt
Det volte mine Bisper oc Cardinale: optima
Dem gaffs ingen Trøst eller Audientz/ dona.
De maatte drage aff met patientz: Ph. Mel.
Jeg laugede dem til/ en Bad oc Quast/
Ved Duc de Alba/ som rustede sig fast.
Met Kongen ieg saa vnder Jorden gick/
At hand ey Sanning' at vide fick.
Mig smacte saa vel den Spanske Vin:
Først tuingede ieg listelig Valentzin. 1566.
For Guds ords skyld ieg bitter oc gram/ den 24.
Tog dem vden al Naade fram. Martij.
Det bleff de Geuser en vnderlig skemt/
Deris Forbund bleff forsømt oc glemt.
De haffde deris sag saa lidet i Act.
J diss' alle kom den Spanske Mact/ 1567.
Strax bleffue de Helte met Skaaler i Hatte/
Spridde at/ som Sanct Mortens Katte.
Forstucke sig her oc der til side/
Paa Spansk Loffue taarde de ey lide.

Parua sunt foris arma, nisi est consilium domi. CIC.

En hoffuitløß Hær/ vden vise Raad/
Vdretter ey gerne noget merckelig Daad.
Blant folcket / de rigeste Vndersaatte
Drog huer sin vey/ som nogit formaatte/
Til Cleuen/ Søstæder/ oc Engelland/
Til Tydske/ oc mest vnder Pfaltzgreffuens haand.
Det allerførst Duc de Alba giorde/
(Huilcket de hannem ey necte taarde)
Vaar/ at de skulde for hannem oplade.
Deris faste Stæder / det skulde dem bade.

Et si fata Deûm, si mens non læua fuisset.

De lydde hannem oc (sig lidet til Gaffn)
J Konning Philippi aff Spanien/ naffn.
Hand holt dog intet/ huad hand til sagde:
Men strax dennem ind paa Halsen lagde

Saracener oc Morer haffde Hispanien inde vdi 700. Aar / oc bleffue først tuungne aff Konning Ferdinand/ Caroli V. Morfader/ Anno 1492.

Vmilde Hispaniske Saracener/
(De ere it folck/ som mand vel mener)
Hand saa begynte at lede omkring/
Oc holde en seldsomme Retterting.
J huem som Munckene pegte paa/
De maatte whørde i Fengslet gaa.
Der vaar oc mange fangne tilforne/
Oc end Øffrigheds Personer vdkorne.
Men hand lod icke sig i det første
Bemercke/ effter deris Blod at tørste:

Quæ magis apparent retia, vitat auis.

Loed end saa nogen Fortrøstning lyde/
De skulde en maadelig Reffselse nyde.
De maatte sig det hoß Kongen formode/
At de skulde vel faa Gunst oc Naade.
Huad før vaar skeedt/ vilde hand forgætte/
De skulde ey mere yppe slig Trætte.
Der met bleffue lockede i hans Snare/
De som haffde ellers vel tagit sig vare.

Det

Det vaar den neste oc beste Atgong:
Jeg lærde hannem selff slig Julesong.
Saa mange Yppere oc drabelige Mend/
Huess Naffn oc Slecte vaar kær oc kend:
Komme selffuillige did hen paa lente:
Somme lod hand forscriffue oc hente.
Omsider hand saa sig tid oc rom/
Maatte de nyde en Lycke oc Dom.
Først/ de fri Herrer aff Battenborg/
To Brødre/ vaare ey fri for Sorg:
Hand dem da huercken bedre eller verre
Vndfick/ end offrede strax vor Herre.
Til Himmels skyndede hand dennem/ oc flere:
Deris Gods paa Jorden vilde hand regere.
Jeg screff da mange deris Testamente/
Arffuinge vilde dem aldri hente.
Wi kunde ret vel/ om wi haffde vild/
Met mindre wmage det affstild.
Men huad haffde wi værit bat der med?
Eller al den Hoffmod Paffuen vaar sked?
Huor kunde wi/ naar der vaar ingen Fare/
Catholiske Naffn saa hefftig forsuare?
Lade Religionen bliffue forandret?
Strax met Fred hiem igen vandret?
Giort deraff Try Maaneders Krig/
Huo haffde der aff bleffuet hulpen eller Rig?
Skarn/ skarn/ det vaar intet paa vort Gaffn/
Ey heller saa megit til Efftersaffn.
Oss tyckte det varede alt forlenge/
Før wi kunde dennem i Harnsket trenge.
I lang tid lode de paa sig træde/
Før de paa oss taarde ret bliffue vrede.

To Fri Herrer aff Batten-borg/ bleffue henrette-de aff Duc de Alba. 1568.

Furor fit læsa sæpi-us patien-tia.
MIM. P.

Wi hengde/ brende/ sød oc stegte/
Før nogle faa vilde til at Fecte.
Der de begynte at drage i Hobe/
Oprør/ oprør / lode wi odrobe.
Da haffde wi sag effter Fiendeuiss/
At Giffue deris Liff oc Gods til Priss.
Paa det wi kunde dennem hart fortørne/
Affpilede wi oc to mectige Ørne.
Sparde saa huercken store eller smaa/
Eller nogen som trinede høyt paa straa.
To Greffuer halsshugne aff Duc de Alba, den 5. dag Iunij, Anno 1568.
To ædle Greffuer/ den ene aff Horne/
Den anden aff Egmont/ Kongens tro Sorne/
Maatte paa Bryssels Torffue herfram/
De haffde langt helder vnduærit den Bram.
Dennem huer bleff reisd op til Spectackel/
At det skulde være diss større Mirackel/
It lidet Palatz/ met fløel betact:
Der stod omkring den Spanske mact/
Met Vaaben oc Værie/ de fnysede aff Tratz:
Der holtis en ynckelig Munsterplatz:
Hand loed de Greffuer did hentrecke/
Deris Førstelig Halss maatte de fremrecke.
De dapperlig talde oc sig vndskylte/
Alle ærlige Øyen met Graad opfylte:
At de haffde tient deris Konge met Tro/
Ey giort y Landet oprørske Wro.
Apparet, virtus, arguiturq; malis.
Synderlig Greffue PHILIPS van Horne/
J dødsens stund/ saa vel som tilforne/
Lod mercke sit ædle Hierte oc Mod/
At det til Guds ord rettelig stod.
Derfaar bleff hannem ingen Liuss optend/
Efftterdi hand vaar fra Paffuen omuend.

Den anden fick nogen større Høytid/
Met Liuss / Crucifix oc Munckenis flid.
Strax Bødelens suærd haffde skild deris Gube/
Lod hand opsticke deris Hoffueder oc strube/
Paa høye Stagger/ huer mand til Retzel/ FRAV-
At de maatte skue huad Tømme oc Betzel/ DE
Hand actede flere at ligge i munde/ PER-
Oc snart affkoge sammelunde. IT
Som hand oc giorde ved Edelinge flere/ VIR-
Der actede nogit met at regere. TVS.
Aff huilcke hand kunde sig vente it Stød/
Den satte hand effter/ oc brygget deris død.
Lod dennem i Blodregisteret scriffue/
Blant dem/ hand vilde met tiden affliffue.
Hand haffde aff mig vel merckt oc lærdt Ducis Albani
It Spreck/ det hand holt ædelt oc værdt: apophthegma:
It Laxehoffuit haffuer bedre Fynd/ Vnicum salmonis caput
End Tusinde hoffueder aff Frøer i dynd: plus valere
Oc kand paa Fadden bedre tilrecke/ quàm mille
End deris som hoppe i skarnet oc quecke. ranarum capita.
Almues folck kand mand sact regere/
De maa lade Huden til alleuegne.
Den samme Kaanst (som Historier sige)
Brugis aff mange Tyranner tillige:
Tarquinius/ den siste Konning i Rom/ Liuius.
Der Bud til hannem fra Sønnen kom/ Et Ouid.
Gaff hand fra sig ey anden Beskeed/ Fast. 2.
End met sin kiep slog Lilier ned/
Deris knappe oc Blomster affhug met stock:
Ja ia/sagde Sønnen/ det er mig nock.
Loed flux henrette de Ypperste oc Beste/
De skulde intet nyt imod hannem freste.

Der wi begynte saa Huss at holde/
Met dem som wi maatte offuer volde/
Voris Garn vdsætte/ lyse oc lede/
Effter de Laxer store oc fæde:
Vndspranck oss somme/ oc lode sig høre/
De vilde mod oss Nøduerie gøre.
Wi sætte vd faar dennem Kraag oc Angel/
De haffde for Pending stor feil oc mangel.
Thi finge wi somme/ wi sloge oc suicktede/
Enddog de redelig mod oss fictede.
Printz von Wranien vaar tit offuer ende:
Oc tit wi hannem paa Veien vende.
Det vaar stort Vnder/ hand kunde nogit vinde/
Thi wi haffde alle Befestninger inde.
Hans Broder/ Græff Loduig/ en Heldt saa køn/
Desligest Christopher Pfaltzgræffuens søn/
Som droge imod oss velberustede/
J Drabning bleffue saa hugne oc plustrede:
At ingen mand kunde/ der Slagit haffde ende/
Deris døde Legemer finde eller kende.
Om Fiskendet vil vel for oss lyckis:
Wi acte lig saa met flere at ryckes.
J slig Rumor/ Belægering/ oc Slag/
Nu met Forræderi/ nu met Fordrag/
Met Hunderste/ Tiuende/ oc Tiende pending/
Met Vold/ Finantz oc tusinde vending/
Haffue wi fisked omkring saa lenge/
Wi haabis dem i Bundgarnet at trenge.
Jeg sparde ingen Møye/ oc ey spare vil/
Men pulser fri/ oc iager fast til:
Mine Rendere oc Speydere gøre ligesaa/
Snage oc staage i huerende vraa.

Quia me vestigia terrent, Omnia te aduersum spectantia nulla retrorsum.

1574. Den 17. Aprilis.

Kættermestere/ de Inquisitores/
Skulle vel lære dem andre mores/
Som vemmede før ved Munckernis Lære/
Taarde offuer Bispere klage oc kære/
Effter nyt vaare de Lystne oc kaade:
De faa effter haanden derfor Baade.
Det Spanske Folck letferdigt oc biert/
Som er hoss mig høyt actet oc kiert/
Der de komme først til Nederlande/
Oc saae huad Byte der vaar for hande.
Stor Rigdom/ Vellyst/ oc formue/
De skøniste Quindfolck/ Mø oc Frue:
Herlige Byer/ store pronckendis Huse:
Der lystede dennem iblant at muse.
De actede Himmerige saa at forhuerffue/
Huo flerst kunde myrde/ skende oc derffue.
Saa lærde dennem Munckene Gud at dyrcke:
Thi græbe de an met mact oc styrcke/
Paffuen til Villie/ Landet at bedrøffue/
Sig selff til Gaffn at plyndre oc røffue.
Jeg halp dem til/ giorde Spansken viss/
Huorledis alting maatte giffuis til priss.
De Kættermestere fremmist i Spitze/
Den menige Krigshob skulde vdhitze.
Saa mange som bleffue i Byen indlagde/
De først (paa skrøbe) alt gaat tilsagde:
Men strax de Nøglene til Portene finge/
De Vildeste lode de springe offuer Klinge/
Oc hulde i Burglag slig regimente:
Saa ingen kunde vært aff Fienderne venne.
Alle Priuilegia oc gamle Breffue/
Klenodie/ Zirat/ de sønderreffue.

Hostis habet muros, ruit alto a culmine Troia.

De haffde selff Burgene fangne der inde/
Omginges ilde met Mand oc Quinde.
Desligest / om de belagde en Stad/
Oc den om skonsel oc Naade bad/
Oc sig endelig maatte opgiffue:
Folcket lode wi de fleste vndliffue/
Paa Fryndt oc Fremmet giorde intet Forskel/
Røffuede/ skendede/ oc sloge ihiel.
Hæc promissa fides: Wi plyndred' oc Byer de wi haffde inde/
Bryssel oc Gent finge det at finde.
Saa Ydtrect/ Ypern/ Valentzin/
Deuenter/ Tornack/ Narde/ Mechlin.
Harlem giorde oss megit til mode/
Der ginge wi i blod til Anckelkode.
Wi koblede oc sammen mand hoss mand/
Oc styrte dem vd tillige i Strand.
Det vaar den Loffue/ wi acted at holde/
Saa snart som wi finge dem i volde.
Antuerp stod oss til rede altid/
Jhuor det gick/ alt vende wi did.
Wi haffde hende tuctet effter vort sind/
Aarle oc sildig loed hun oss ind.
Aut hæc in nostros fabricata est machina muros. Wi bygte i Staden en Ræde oc Ræcke/
Aff huilcken wi kunde hende reffse oc suæcke.
Det faste oc vitbegrebne Castelle/
Skulde dem gøre til euige Trælle.
Saa tit oss lystede/ maatte de bade:
Som Høge/ wi dem offuer Hoffueder/ sade.
1574. Hispaniers Oprør i Antuerpen. En gong maatte de for Fire tønder Guld/
Købe Hispaniers Gunst oc huld.
Men meden de haffde de Penninge at tæle/
Oc skulde dem blant sig byte oc dele:

Sneg Printzens folck sig sact aff sted/
Til Spanske Flode som loe paa red.
Ret for deris Næse/ oc i deris Haffne/
(Emeden de haffde de penning at saffne)
Toge Fire oc Tiue Skibbe aff de beste/
Den Hielp maatte Spanier dem forleste.
Da slommede mine Øyne store oc smaa/
En Skalckesøffn vaar falden dem paa.
En anden tid paa en afften silde/
Giorde wi Antuerpen en Nattegilde.

1576. Antuerp bliffuer iammerlig offuerfalden oc plyndret aff de Hispanier Anno 1576. paa den 10. oc 11. dag Nouembris.

Der alle mand haffde sig lagd til huile/
Oc intet om oss kunde tencke eller tuile:
Alle Groffue Skytte store oc smaa/
Lode wi løss paa Byen gaa/
Huse oc Kircker bleffue optende/
Mange skamfærede/ mange opbrende.
Der Borgene opuogned' oc saae den Lue/
Vilde huer gerne aff sin Formue/
Det beste mand haffde/ redde oc flytte:
Da toge wi vaare met dem/ paa Bytte.
Fulde ned aff Slaattet met bøsser oc suærde -
(De vaare forsuffede oc plat forfærde)
Begynte i Gaderne at skyde oc bruse/
Falde ind i de Rigeste huse:
Huor Handlet vaar oc stor bedrifft/
Wi haffde oc noget der i wskifft:
Skattede/ Rantzonet/ røffued' oc myrde/
Vor Lyst wi da til fulds bestyrde.
Gods oc Pending/ Klenodie oc smycke/
Dyrebar Vaare oc Gyldene stycke/
Huad wi kunde opsøge oc læde/
Kaste wi sammen i Vogne oc Slæde:

Alt/ alt/ ind paa Castellet førd/
Vid bleff der aget/ iaget/ oc kørd.
Ingen kunde noget fiele oc foruende/
Wi op oc ned at Gaderne rende/
Vedsker/ Bylter oc Puoser sanckede:
Quinder oc Børn som der hoss vanckede/
Sloge for fode/ bare paa dem Pine/
De skulde oss vise Skabe oc skrine.
Huo som noget haffde ved at hette/
Wi skarpelig nock aff dennem vdlette.
Huo som vilde ey der strax gaa med/
Den bleff knaphendigen lagd paa sted.
Kom oss nogen deilige Quindfolck faar/
Eller wi finge ellers paa dennem spaar:
Dem lode wi helst til oss ophente/
Al Skam oc skendsel maatte de vente.
De skulde oss mere icke vere for gode:
Wi delte dem siden vd blant vor Rode.
Den Bytte wi finge den Nat/ oc flere/
Maat være en Kongelig Skat/ oc mere.
Wi tuonge end siden saa Staterne alle/
Paa det wi skulde icke vider indfalde/
At de matte ved huer Pending oc Heller/
Skaffe mig oc mine gode Geseller/
Alle efterstandende Maaneders Sold:
Eller lige saadan Offuerlast oc vold
Idelig aff oss holde i fare:
Da halp i Tasken/ Compelle intrare.
Da vaar en huer sin egen Herre/
Giorde ey saa ilde/ hand vilde io verre.
Saa mene de Edle Saracene/
At alle mand ere dem skyldige at tiene.

Men de ere huercken i Fred eller Feide
Plictige/ at holde Loffue eller Leide.
De bruge den Regel i alle stycke/
Huor de ey kunde det ellers besmycke/
Som Bisperne brugte i forme dage/
Der de lode brende Hans Huss aff Prage/ 1416.
I Costnitz by: der Keiseren from
Forgreb sig oc da effter deris Dom:
Mand er ey plictig (oc mindst til Hoffue)
Kættere at holde nogen Tro oc Loffue.
Thi denne Sententz saa Keiseren dreff/
Hand brød sin Eed oc Leide breff.
Hans Lycke/ som før vaar maadelig blid/
Effter den dag bleff værre altid.
Den samme Dom nu idelig brugis
Oc mangens wskyldige Blod vdsugis.
Thi huer for sig vil Dom aff sige/
Oc intet for Guds rette Sandhed vige.
Men lettelig andre for Kettere skelde/
Som ey samtycke deris Handel oc Velde.
Ere nu ey Munckene største Ophoff/
Til Blods vdgydelse/ Mord oc Roff?
Dømme/ fordømme/ dog intet beuise/
Men høylige de slig Bødele prise:
Som flerst kunde myrde oc sla ihiel/
Lige som de dyrckede Gud fuld vel.
Met Mordskrig de dog aldri aff lade/
Om de endsig i Blod kunde bade.
Giff Skalcken en spande/ hand tager en Alne/ Furenti gladium.
Styrck Tratzige Folck/ de bliffue slet galne:

Styrck gerige Halse/ de øde i grunde/
Styrck de Wkyske/ de bliffue til Hunde.
Saa vaar nu Aarloff giffuen al fri/
Til Røffueri/ Voldtegt/ Tyranni.
Huo mest kunde klaffe/ oc anden forraade/
Den vaar i høyeste Raad oc Naade.
Thi haffue de saa disse Lande tilred/
It Hierte aff Steen maatte græde der ved:
Oc græselig / effter deris Lyst oc Tycke/
Bedreffuet mange whørlige stycke.
Bedrøffuet oc røffuet/ mest de Fromme:
Huor de kunde nogen aff dem offuerkomme.
Vaar nogen vel ved Biæring oc Effne:
For Kætteri lode de hannem indsteffne.
Huo først kom ind i Finckebure/
Skulde hand der vd/ det stod hannem sure.
Vaar nogen hen rømt: det vaar klaar sag/
De bytte hans Gods effter deris Behag.
Vaar nogen end Død oc lagd i Graffue:
Hans Gods maatte Aruingen' ey nyde oc haffue.
Fordi hand tog ey Skel oc Scrifft
Aff Munckene/ ey gaff til deris Stifft.
Vaare Børnene døbte for Aar oc dage:
De maatte omdøbes for samme Aarsage/
Thi Lutherske haffde dem døbt til forne/
Ey Krydzet/ oc Chrismet/ ey ret besorne.
Huo Guds Ord haffde sungen eller hørd:
Den bleff vden Dom til Pinebenck førd.
Det gick offuer alle/ vden all' Aarsage/
Det Kortuile brugte wi alle dage.
For huilcke ieg skulde da tale oc megle/
De bleffue benaadde til Hiul oc Stegle/

Artes Inquisitionis Hispanicæ.

CRVDELIS HYPOCRISIS.

Ibitis hinc, vt

Til Gallie oc Ballie/ til Reeb oc Suerd/
Til Fiskene finge oc mange deris færd.
De andre vden al Gunst oc Vild/
Met smygen oc rygen qualdis i Ild.
En hob bleff leffuende opskaarne oc flod/
Oc mangen ny død effter anden vdstod.
Dog vaare der somme saa stolte oc stiffue/
Vurde ey huad aff dennem skulde bliffue:
Huor mange wi daglige rettede hen/
Om anden dag vaare lige mange igen.
Paa det de ey met Sang eller Tale/
Sig selff eller andre skulde husuale:
Lod ieg deres Tunge affskære slæt/
Eller stoppe en Kiæffle i Munden tæt:
Eller Læberne met skarpe Jerne kramme
Tilknibe/ oc gøre dem stumme oc tamme.
Selff maatte de sørge for deris Siele:
Wi glemte ey strax deris Pending' at tæle/
Bytte oc tytte deris efferlat Gods/
Huad oss der aff kunde komme til lods.
Thi Wi toge først til oss det Halue/
Det andet vaar faldet til Duc de Alue.
Wi øffuede oc allehonde Lyst oc gammen/
Emeden wi saa hulde Huss tilsammen.
Om nogen Mand haffde en deylige Quinde/
Som vaar en Spanier falden i sinde:
Fra Ectemanden bleff hun affuunden/
Thi hun vaar ey ret viede oc bunden:
Men giffuen til hendes formere Mand
Aff Kættere/ mod vort Bud oc Band.
Derfaar matte mand dem vel atskillie/
Oc lade den Spanske fremme sin Villie/

quisq; potest, per vulnera Christi. PRVD.

Lusus sunt Christiánis ignis, ferrum, gladius, quæ terrori sunt cæteris. VINCENT: martyr Hispanus.

Egregiam verò laudem, & spolia ampla refertis,

Tage Godzet met/ som vaar for haande:
  Den affskut Mand lade side i Vaande.
Vilde de end skønt tage hannem aff dage/
  De funde der til vel god Aarsage.
Huor mange aff Vnge folck bleffue hen dragne/
  Oc skammelige til Wtuct voldtagene?
En ærlige Hustrue oc Matrone/
  Maatte vorde tit en Landzknects kone.
Forældrene selffue oc Ecte mend
  J egen Huss bleffue tuungne oc trend/
For obne Oyen at see oc skue/
  De Gerninger/ som ey neffnis mue:
Staa hugne oc bundne/ ved Liff oc Arm/
  Oc offuer al skam/ see selff deris Harm:
Huorledis de effter deris onde skøn/
  Handlede met det Quindelig Køn/
Met ærlige Jomfruer/ Mø oc Pige/
  Met Moderen oc met Daatter tillige.

En forfærdet Samuittighed formoder sig altid det verste. Sap. 17.

Mig gruede selff oc vndrede fast/
  At Jorden ey vnder oss sanck eller brast/
At det ey regnet met Ild oc Suagel/
  Oc ey slog ned met Torden oc Hagel/
Oc Solen lenger kunde offuer oss skinne:
  For alt det Onde/ wi taarde paa finde.

Noua & prodigiosa STELLA quæ apparere incepit die 8. Nouemb. anno 1572.

J samme tancke/ som ieg en Nat
  Soe op til Himmelen/ met Stierner besat/
Oc tenckte/ om Gud sligt actede eller saa/
  Det wi paa Jorden her taarde begaa:
Bleff ieg ret offuer mit Hoffuit var/
  En skinnende oc blickende Stierne klar/
Som aldri haffde før paa Himmelen været:
  Deroffuer bleff ieg icke lidet forfæret.

J fiorten

I fiorten Maanede stod den der fast/ disparuit initio anni 1547.
Oc klarlig truede de whørlige Last/
Som ieg haffde kommet alleuegne i suang/
Met Mord/ Vtuct/ Tyranske tuang:
Oc mest i Nederlande ved Hispaner/
I Franckrige ved Italianer.
Da efftersi de paa fellies fromme/
Min Befalninge efterkomme:
Saa ieg nu offuer Landens beskemmelse/
Haffuer baade Ynck oc Vemmelse:
Oc Duc de Alba fryctede sin Pande/ 1573.
Actede da hiem fra Nederlande/
Vilde offuergiffue det skøne Castelle/
Besøge S. Jacob til Compostelle:
Oc henge paa Væg sin blodige Skiold/
Giffue sig Paffuen oc Munckene i vold:
Maatte ieg met min Herre hiem drage/
Oc igen ind i Spanien ledsage:
Der at berætte den Geistlig Stat/
Alle vore redelige oc Ridderlige daat.
Antegnis i Romske Krønicke oc Scrifft/
For gamle oc ny Mandoms bedrifft:
Vort Billede oc Støtte aff Kaabber opreise/
Lade faar oss holde Messe oc Leise.
(Men flitigen det for Kongen dølge/
Huad Jammer oc skade deraff vil følge:
Huad Brenden oc Skenden hans Spanier brugde/
Vtallige Christnes Blod vdsugde)
Hand tackede mig gaat/ ieg hannem dessige/
Oc skal ieg summelig Sandheden sige:
Ved mine Raad/ aff Paffuen stort Loff
Førde hand derfran/ oc statelig ROFF.

Fra hannem fløy ieg til Polske oc Tydske/
1577. Forraadde Lifland vnder de Rydske.
Saa snart ieg der mit Ærende verffuit/
Det skøne Land i grunde forderffuit.
Fuimus TROES. Huo før vaare Ædle/ lystige oc glade/
De see nu vd i deilige maade.
Hoss Tydskene er ieg altid til rede/
Oc synderlig paa Rigssdage til stede.
Jeg trædis ey megit om Sæde oc rum/
De sige mig alle/ wilkum/ wilkum.
Naar Keiseren de Førster sammen kalder/
Hoya/ mit Ærende da forfalder.
Huad de gøre frem/ gør ieg tilbage/
Met Suindighed kand ieg dem bedrage.
Blant Tydskene stiffter ieg kiff oc had:
Selymussolyman leer der ad.
Abalienatio voluntatum & diffidentia intestina, fructus bellorum ciuilium. Jeg haffuer det alt til veye bragt/
Dog Krig oc Aarlog er nedlagt/
Oc Tydskene haffue nu huile oc ro:
Dog taar ingen Nabo hin anden tro/
Ingen Første diert paa den anden lide/
Ey kaste til hannem sin Ryg eller Side.
Huad der kand voxe aff slig Misloffue/
Det mercke de Krigsbrødre vel til hoffue.
Jeg handler oc Sager til Cammerret/
Oc lader dem henge der lenge i træt/
Ved Assessores oc Doctorer/
Giør ieg mange til store Daarer.
Forsprecher/ Rabulæ oc Aduocater/
Lade sig bruge for alle Stater.
Currunt volantq; cuncta Saa herligen kunde de suatze oc vaske/
Oc tømme der offuer bode Pung oc Taske.

Første

Først Parterne mene at Sagen haffuer ende/
Da ville de først louære oc vende/
Excipêre oc Citêre/
Replicêre oc appellêre.
J Danmarckis Rige de oc begynde/
J Rættergong den samme kynde.
Enddog de haffue icke Kæiserræt/
(Deris Danske Lou er klar oc slet)
Dog vide de hende i næsen at vrie/
J føle end somme/ huor det mon suie.
De icke behøffue noget Studium/
Huit at gøre sort/ eller ræt til krum.
Til Tinge veed nu huer Bondeknøss/
Met Louen at sla flux om sig løss/
Recesen vide de oc vden ad/
Dog de kunde aldri læse it blad.
Tord Dechen/ de oc Icke forsmaa/
Selff gøre de flere Gloser der paa.
Enddog de kunde ey scriffue eller læse/
For Kroge oc Rencke kand ingen opnæse.
De bulder Jyder ere ey gode at stille/
Saa gerne tilsammen de træde ville.
At pløye oc saa de helder forglemme:
End de fra Tinge skulle side hiemme.
Jeg er til sinds/ fra Speir at sende/
Nogle vnge Doctores i dette Lands ende:
At de aff Bønder slig Kroge kunde lære
Deris IVRA dermet paa ny at glossêre.
Bartolus/ Baldus oc Iason met/
Sachsenspiegel oc Weichbild ræt/
De mue vige aff/ eller lære paa ny/
Oc gaa til Schole nu paa Landsby

eò, vbi pecunia est.

His nunc præmiũ est, qui recta praua faciunt. PLAVT.

Nimium altercando veritas amittitur. MIM. P.

Victaq; pugnaci iura sub ense ia- cent. Ou.

Der gelder ey Ræt/ hun ligges vnder Bencke/
Ved ny oc mange vnderfundige Rencke.
Hun liggis oc tit i Spiudstags ende:
Saa driffue wi snarist en Sag til ende.

Løgn er altid sing/ oc haffuet megen be- hielpning oc glose- ring be- hoff.

Helst naar ieg i Løyen forsuffit staar/
Oc Rætten mig vnder Øyen gaar:
Da hielper ieg mange/ oc mange hielpe mig/
Oc fanden hielper da allis vor Suig.
At voffue paa fellies Fromme oc skade/
En Skantze effter anden ere wi ey falde.
Men strax de begynde met Ræt eller Sæt/
Farer ieg bort fortørnet oc træt.
Oc flux met fire vdslagne Vinger/
Opfluer/ oc andensteds mig hensuinger.
Dersom ieg acter mig bedre dage/
Met mindre Hoffuitbræck oc wmage.
Paa Herresal/ blant Ridder oc Suenne/
De som hoss Kæiser oc Konger tiene:
I Fruerstue oc hoss Herrebord/
Der veed ieg at holde vise Ord.
Jeg gaar beskenckt oc lystig derfran/
I Høye Scholern' ind paa Cathedran/
Oc finder iblant de Lærde god platz/
Jeg gaar dem imellem i Disputatz
De lade mig offte Præsidêre /
Saa tit mig lyster/frit opponere.
Jeg hielper oc mange de Bøger at scriffue/
Oc helst Poeterne/ som mesterlig liffue.
Bogtryckere haffue aff mig stor gaffn/
Dictere faa ved mig stort Naffn.
Siden fluer ieg fra Collegium
Hen offuerste paa Kircken oc store Dom.

Oc gaar icke ind at Veeg eller Dør:
Men alt det ieg er sterck oc før/
Stundem met helt/ stundem met halfft vind/
Fluer gennem Taggit oc Taarnit ind/
Jeg bliffuer ey der lenge sidende paa Ricke/
Jeg haffuer i Kirckerne megit at skicke.
Flux drager ieg op i høyeste Chor/
For Præster oc Kanicker at holde ord/
Jeg flier mig vd/ som en Engel klar/
Gaar paa Prædickstolen obenbar:
Prydet i klæder huide oc lyse/
Paa det ieg vil ey Folckit kyse.
De Mectige oc Rige til vilie oc tacke/
Veed ieg fødelig her at snacke.
Jeg er oc icke i Munden lam/
Alle dem/ som ieg er hadsk oc gram/
At sætte paa Maalet/ oc ret vdstryge/
Saa det skulle at dem lucte oc ryge/
Ey Leffuende ey Døde gaa mig forbi/
Jeg tør min Gifft io paa dem spi.
Mange de bliffue oc mig ey var/
Før ieg haffuer giort allerœde it blar:
De som ere selff trohiertige oc gode/
Kunde icke ont om andre formode.
Strax Hundene oc Børn mig lære at kende/
Tencker ieg Paa it andit Lands ende/
(Thi huo mig kender vil mig ey købe)
Saa maa ieg mangen vildstii løbe
Min fluelse strecker sig en vider platz/
End al den Portugalske Seylatz/
Nør Leiding aff siune/ oc Synden om/
Indtil ieg kommer igen til Rom.

Loquimini nobis placentia. ESA. 30.

Vt quisque est vir optimus, ita difficilimè esse alios improbos suspicatur. CICERO.

 De

Oc kand icke mig opholde eller stille/
Før ieg kommer hen til dig PASQVILLE:
PASQVILLE ROMANE/ min vdkaarne ven/
Du bliffuer altid i Rom igen/
Oc est mig der en Statholder tro/
Dog Almuen gør dig megen wro.
Det hør alt til vort Embed' oc Rige:
Huorkunde wi der aff nocksom sige/
Huad Offuerløb wi To lide maa?
Du kant dog altid stille staa/
Men ieg maa aldri være i sted:
Det er mig nu en Vaane oc sed/
Thi aldri blæss det Vær paa sky/
Det blæss io mig nogensteds til By.
Jeg er ey hoss nogen lenge tilhobe/
Men effter Værit vender min kaabe.
Wsiunlig kand ieg oc forsuinde/
Naar ieg vil icke lade mig finde.
Det huer mand vasker oc snacker om:
Jngen veed dog/ hueden det Først kom.

Bagtalis
Scriffuetøy.

HVort ieg kand selff ey komme oc lænde/
Mit visse Bud ieg did mon sende.
Jeg sparer ey da at dicte oc scriffue/
Oc Endesiære aff min Vinger riffue.
Jeg dypper i blæck/ oc den er god/
Bered aff Helffuedis Røg oc Sod.
At føre Peder Nackis breffue. Først scriffuer ieg Tidende oc Mistancke/
Oc hues onde som ieg kand sancke/

Jeg strør derpaa Galde/ oc Fenin:
Jeg dricker der for ey Sucker oc Vin.
Saa glad er ieg ved slig paafund/
At mange endnu paa denne stund/
Effter mit Hoffuit/ bode kunde oc ville/ Pasquilli: famosi & Satyrici libelli.
Artlig dicte de smaa Pasquille/
Skendscrifft/ Spotverss oc Smæbreffue:
Slige er mine Disciple geffue.
Jeg holder dem for mine Mestersuenne/
De som i Lucifers Scriffuestue tiene.
Hand haffuer tillagd dem synderlig Rente/ Obtrectator polluet animam suã, & vicissim ignominia afficietur. Syrac. 21.
Det samme eller værre/ mue de sig Vente.
Kæiseren vilde vel sligt ligge ned:
Hand kand icke selff haffue for dem fred.
Icke de Ædle/ Lærde oc Fine/
En klick kand ieg dem alle paa kline.
Slig stackede Dict subtilige oc runde/
Stinge oc klynge ved mangelunde.
Huer mand bær der ved hemmelig glæde/ Infelix quem nemo odit: pulcerrima virtus
Oc lyster det viit at føre oc spræde.
Thi huo er den som icke mon haffue/
Nogle Wuenner/ oc Auindis plaffue?
Derfaar pleie de sig saa at heffne/ Inuidiæ stimulis vulnera semper habet.
Som icke kunde anderledis see sig effne.
Den som en anden vil sla oc bærie/
Oc tør ey for til/ bruge sit Værie:
Den maa vel stiele sig bag oppaa/
Det er icke afflagd i min Skraa.
Jeg er imod mine Tienere saa from/
Giffuer dem end større Priuilegium.
Haffde de Had oc lønlige vræde/ Cum mortuis pugnare.
Mod nogen som er hendød alleræde:

Hans

Hans Amindelse mue de oc betencke/
Ihuor de kunde hans Rycte forkrencke.
Oc paa hannem skelde/ liue oc dicte/
Met den Døde saa skerme oc ficte:
Som Diurene gøre/ der taare en Løue
Ey vel see paa/ eller nær hoss tøffue.
Men naar de finde hannem Død henlagt/
Oc ligge met alle fire vdstract.
Da taare de omkring hannem springe oc suantze/
Ja/ offuen paa Huden hoffuere oc dantze.
Paa huilcken de taarde ey Leffuendis see/
Den gøre de Døder al spot oc spee.
Det er saa Verdsens lob oc vaane/
Maar Træet er feldet/ vil huer sancke Spaane.

Mortuo leoni etiam lepores insultant.

Ansict.

I Ansictet er ieg faur oc mild.
Naar ieg oc vil/ væruordig oc vild.
Paa det ey nogen skulle paa mig tuile/
At huer mand kand ieg lee oc smile.
Ja/ hoss de Sørgende/ blegne oc daane/
Hoss de Galne/ lee oc flaane.
Hoss de Fattige / klage oc sucke/
Hoss de Rige/ hoffuere oc pucke.
Lee oc skranne/ met de Glade:
Skempte oc skuffe Laugen til made.
Hoss de Adstadige/ holde aluaare/
Hoss Løsactige/ lig en Daare
Saa faar ieg mangens Hierte at vide/
Naar de taare nogerlunde paa mig lide.

Frons, oculi, vultus persæpe mentiuntur: oratio verò sæpissimè. CIC.

Bonitatis verba imitari, maior malitia est. MIM. P.

Bryst oc Hierte.

MEn mit egit Hierte er inderlig sat/
Skiult/ oc inden god Giemme besat.
Saa at ey nogen faar det at see:
Thi ingen vil ieg Sandheden betee.
Icke heller nogen min Mening aduare/
Huad hand maa sig tage til fare/
Derfaar ieg selff gid aldri lid
Det Folck/ som mon det haffue til id/
(Dog de ere faa/ det er end det beste)
At forlige sig met deris Neste/
Oc Fortørnelse snarlig affbede:
Eller om nogle ere komme i Træde/
Tage sig til/ slig fremmede Plaffue/
At forlige oc drage i lauffue:
Sige det gode/ det onde dølge/
Stille tilfredz/ ey Trætten forfølge.
At huis som før er giort eller sagt/
Skulle være Død oc slet nedlagt.
Slig rose sig tit (oc det er wskel)
At de vaare met/ at sla Fanden ihiel.
Vel er det vist/ oss skeer til mode:
Dog rycke de oss icke op met Rode.
Somme de haffue intet bedre kynde/
Met huilcke de oc hart mod oss synde.
At de i deris Fortørnelse gram/
Sige da flux deris meninge fram/
Ville det icke lenger effter drage/
Oc til Heffnen søge Aarsage:

Verbum dulce multiplicat amicos & mitigat inimicos. Sirac. 6.
It milt Suar stiller vrede. Pro: 15.
Candor. ἐπιείκεια. ἀμνησία.
Beati pacifici. Matth. 5.
Irritabiles animi optimorum sæpe hominum, & iidem placabiles. CIC.

Men alt huad dennem om Hiertet er/
Sige de flux i Hastighed her/

Obenbarlig straff er bedre/ end hemmelig Kærlighed. Prou. 27.

Oc huad dem feil oc skeer til mode :
Saa kunde den anden raade der paa bode.
Eller vndskylde sig strax i tide :
Sligt Heedsindit folck bliffuer snarlig blide.
Oc røbe da strax huad dem er sagt/
Oc huo der haffuer hinanden forklagt.
Det er icke ret? huo det vil gøre/
For hannem haffuer ieg icke lyst at føre/
Derfaar (siger ieg) mit egit Hierte.
Holder ieg skiult/ icke vden stor smerte.
Aff Vræde oc had saa saare det plaffuis
Oc i sig selff bode naggis oc gnaffuis
Deraff min Mund oc tit offuerflyder/
Dicter om andre/ Lack oc lyder.
Dog ligger ieg mig met huer mand ind/
At høre oc fritte deris Mening oc sind.

Qui credit citò leuis est corde. Sir. 18.

Jeg haffuer de Mennisker synderlig kære/
Som lætferdige oc snartroende ere/
Hastig' / Heffngerige oc Mistanckefulde/
De ere mine rette Kompaner' hulde :

Qui calumniis statim fidem adhibet, aut malis ipse est præditus moribus, aut mentem prorsus

Men helst naar ieg hoss dennem alene/
Maa ickun vdhøre/ huad de mene/
Oc vnder Rosen haffue frit sprog :
Da leer mit Hierte/ da gaar min Plog.
Al min Tale ieg der effter føyer/
Huort ieg fornemmer deris Hu henbøyer
Huad ieg mercker/ de gide ey hørt :
Det skal vel bliffue aff mig wrørt.
Haffue de til nogen / Had eller Mistancke :
Did lader sig snacken kaanstlig vancke/

Dog

Dog som det kom mig aldri ved/
Oc vaar mig saare til mode oc leed.
J vide vel huor Landsknecte sig holde/
Naar de anløbe Mure oc Volde:
De giffue paa deris Skantze god act/
De storme alt did met Hæris mact.
Som Graffuene ere tørre oc Murene brutte/
Folckit affslagit Rondelene beskutte:
Saa biuder ieg oc min Næse ey did/
Der som nogen er berusted met flid:
Men listelig slar om Busken omkring/
J da oc da/ giffuer hemmelig Sting.
Det Barn er snart kommet til at græde/
Som Lippen henger nu paa alleræde.
Oc gammel Had er altid ny Trætte:
Den Regel skulle i vel inderlig sætte.

puerilem habet. MENAN.

Figurata obtrectatio.

* Quælibet extinctos
* iniuria suscitat ignes. Ou.

Øyen.

DErfaar mine Øyen store oc smaa/
Paa Bryst oc Bag/ alle obne staa:
Her faar i Pande/ oc bag i Nacke:
At ieg kand tale oc tiene til tacke.
Det mand minst troer/ ieg det mest acter/
Snack oc tale / Gong oc facter.
De kunde oc see i mørcke vro/
Aff Bitterhed de selff nistre oc glo.
Thi soffuer ieg aldri en rolig Niid/
Men vaager oc glugger paa/ alle tid:
Jeg haffuer oc vant mine Øyen saa til/
De Lee oc Græde inaar ieg vil.

Fronti nulla fides.

Næſen.

MIn Næſe er ſpitz/ ſubtilig oc lang/
Næſeborene ſtaa obne til Vindfang.
Jeg væirer oc ſneffſer oc ſnager omkring/
Huor ieg kand ſpaarie ſeldſyne ting.
Intet da ſkeer ſaa ſact vdi Løn/
Jeg faar io ſtrax der aff en Døn/
Saa kand ieg om mig kimſe oc kaſte/
Aff Had oc Hoffmod ſpotte oc laſte/
Snorcke/ fnyſe/ vrane oc vrie:
Derued da mue Stackarlene tie.

Curioſus nemo eſt, quin ſit máleuoſus. PLAVT.

Facile eſt miſerum irrideri. PLA.

Øern.

JSee/ mine Øern de ere vel hole/
Brede oc dybe ſom nogen Skaale.
Jeg liuder oc logrer met dennem begge/
Lurer tit vnder Vindue oc Vegge.
De krildre ſtedſe oc klø i bonde/
Effter de Tidende ny oc Onde.

φιλοκαινία.

Mund oc Læbe.

MIn Mund maa ſig ey ſelff forglemme/
Den er dog faſt mit beſte Lemme.
Oc henger mig tilræde ſaa let/
Oc bliffuer aldri i Hengſlet træt.

Jeg

Jeg haffuer oc flere end En tillige:
Huor kunde ieg ellers bestaa mit Rige?
Jeg bleff aff dem bode kalt oc heedt/
Som ieg mercker/ det er lefft eller leed.
Mine Læbe staa høyt optegnede i Scrifft/
At vnder dem ligge en Ogle forgifft.
Ja Suerde oc Pile/ oc visse død:
Dog Munden/ som Olie/ er bløð oc søð.
Min Halff er rum oc viid til ende/
Jeg kand i Snacken bode føre oc vende.
De Smaa Munde ere ret Rosens røde/
Oc gloende farffue/ som en Gløde.
Jeg kysser den Haand/ ieg vaar til fred/
Den vaar slet aff i Albog leed.
Dem pleier ieg at huiske oc mumle med/
Jnd til ieg kommer en Snack aff sted.
Siden bruger ieg flux de Munde store/
Ja/ da gaar Snacken offuer alle Borde.
Met dennem bag effter / ieg puster hart/
At handlen faar sin genge oc fart.
Da kommer her for/ bode klage oc klaff:
Saa mangen ædis der Artzet aff.
Det er Lystemad i huer mands munde/
Thi/ Faa hinanden gaat hiertelig vnde:
Men gerne de her til Skynding skud gøre/
Oc helst det Onde paa Banen føre.
Der mercker ieg paa/ met fliit oc liste/
Gammelt oc Nyt/ huad ieg før ey viste.
Det acter ieg paa en anden sted/
Mig nyttigt at gøre/ oc holde hart ved.
Van Seggen komt Seggen (dat wete ick al wol)
Ock sindt de Lůde van Seggent vol.

Multa ſub vultu odia, multa ſub oſculo latent.

Pſal. 140. Ro. 3.

Pſal. 55.

Elskerens slag mene det ret gaat/ men Hadetens kyff er bedragelig.
Prou. 27.
ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα.

Inuidi ſermones ſunt obſonii vice, & liuor ſemper tentat bonos.
PIND.

En Bagvaskere forraader det som hand lønlige veed/ Men en Tro hiertige skiuler det. Pro. 11.

Strax siger ieg da til en min Ven:
Jeg vil dig sige noget/ siget icke igen.
Flux er ieg borte i en anden Vraa/
Lige saa oc der mine Ord monne staa.
Oc holder met ingen/ Venskab huld:
Ja/ sparer ey dem/ som ligge vnder Muld.

Tunger.

Lingua quò vadis? Vrbem vt condam & vrbem vt eruam.

MEn/ mine Tunger saa mange oc flade/
Ey Leffuende/ ey Døde met Freden lade.
Enddog i dem ere ey store Been/
Alligeuel bryde de Mure oc Steen.
Jeg holder dem altid smidige oc slette/
De brugis idelig oc henge lette.
Huo mig vil Guld oc Pending til veye/
Hand kand dem faa allesammen til leye.
Hui skulde ieg holde det for Skam?
Gen: 22. Giorde ey det samme oc Bileam?

Candida de nigris & de candentibus atra Qui faciunt.

De gøre (det er en Ars artium)
Det huide sort/ det rette krum.
Jeg snacker met dem/ som ieg er hoeff/
Nu en til Spot/ nu en anden til Roeff.
Siger det gerne/ mand vil haffue sagt/
Somt offuerliust/ som fint betact:
Dog icke saa groffue/ at alle det mercke/
Synderlig hine næseuise Klercke:
Huad skaderit dog at loffue got/
Oc intet at mene der aff/ vden Spot?
Sirac. 13. Naar ieg haffuer ont mod nogen i sinde/
Da lader ieg mig alleruenligst finde/

Oc holder mig til den/ inderlig nær:
Lige som ieg haffde hannem synderlig kær:
Oc vil flux (som ieg vaar hans egne)
Raade oc gøre alt/ paa hans vegne:
Løber den samme til oc fran/
Tager mig selff Bestillinger an/
Met Esaus hender oc Iacobs mund/
Indtil ieg faar at vide hans grund:
Saa kand ieg lettelig effter min villie/
Hannem fra Ryct' oc velfart skillie.
Thi huo kand sig for den tage vare/
Aff huilcken mand venter sig ingen fare?
Derfaar da bad den Konge icke ilde:
Gud fra hans Venner hannem vocte vilde.
Oc Churførst Friderich aff Sachssen land/
Pleied' offte at sige/ som en viiss mand:
Jeg frycter mig altid for dennem mest/
Som hoss mig ere/ oc gaa mig nest:
De kunde en snarist paa Hælen traade/
Vnder Troskabs skin/ sin Ven forraade.
Fremdelis/ naar ieg haffuer Ont at føre/
Det vil folck dog helst aff mig høre:
Oc holder der fast oc lenge ved/
Om huilcket de vide fuld løss Beskeed.
Dog acte sig vel huo liuge vil/
Huad Folck de ere/ hand snacker til.
Somme forstaa sig alt bedre end somme/
Om alle Ord offuer ens monne komme.
Thi/ gøris behoff sig at betencke/
Oc Snacken beligge met artige suencke/
Vocte al feil/ som Øyet for Grand/
Naar slig Skarpskøttere ere forhaand/

Comica facie Tragœdiam agere.

Nullũ atrocius vulnus est, quàm perfidia amici. SOPHOC.

Antigonus rex.
Fide, sed cui, vide.

Vertraw/ vnd nicht zu viel.

Tam ficti prauiq; tenax, quàm nuncia veri.

Oc stadelig en Mundheld faaretage:
Men ellers enfoldige Folck bedrage:
Thi aldri er noget saa groff oc bart/
Der bliffue io nogen der troe det snart/
Oc ligger altingest vd til det verste:
Saa hielpis ieg altid aff de flerste.

Sed nos in vitium credula turba sumus.

Tender.

Aduersus morsum sycophantæ nullū est remedium, vt enim maximé sanet vulnus qui delatus est, manet tamen cicatrix.

JNdtil/ ieg seer mig raaderom:
Aldri er nogen saa god oc from/
Kand ieg ham ickun met Tenderne ramme:
Hand maa mig bære til vilie en Skramme.
Men mod min Bid er slet intet Raad/
Al Lægedom er wkrafftig oc flad.
Det kand ey ret hælis op fra Bunde/
Men sider altid i blodige Vunde/
Eller om det skønt end noget tilgror:
Ar oc Rempe ey slet forgaar.
Fordi ieg bider i blodige Saar/
Oc hugger der i fule Hunde haar.
Mine Tender oc Hender er raske der til/
(Jeg holder det for it vundet Spil)
Huor ieg kand den paa Knæene faa/
Som nogit mig i Veien mon staa.

Serpens non fit Draco, nisi multos serpentes deuoret.

En Hugorm som vil Drage bliffue/
Mange andre Orme skal i sig riffue/
Oc sluge en effter anden op:
Om hand vil sancke til Drage Krop.
Saa skulle de som effter Velde staa/
See huor de trenge alle andre fra/

Oc

Oc støde da en / da en anden omkuld /
Saa haffue de ene al Mact oc Huld /
Oc kunde fri bruge deris handel oc Rencke /
Sligt giffuer ieg eder selff at betencke.

Hender.

SKuer mine Hender subtilige oc huide / Ah hueden kommer dog den onde ting / at al Verden er saa fuld aff Falskhed? Sirac. 37.
Paa deris Handtast taar ingen mand lide.
De ere trotzerede oc øffuede der paa /
Som de skulde flux paa Orgeuerck slaa.
At stryge / faune / oc vackerlig klappe.
De samme / de vilde helder nibe oc nappe.
Jeg setter dem vel to Narøerne paa /
Virer met Hoffuedit / naar de bort gaa.
Jeg rusker mangen i halff oc haar /
Oc fører hannem did / hand aldri vaar.

Nægle.

MJne Nægle ere oc vel huasse oc skarpe / Nusquā tuta fides.
Met dem gør ieg bode Rible oc arpe.
Oc handler som hine listige Katte /
Der for til slicke / oc bag effter Kratte.

Bue oc Pile.

DOg bruger ieg oc Krigsuaabē ocVærie / Falske Tunger ere Mordere pile. etc. IERE. 9.
Naar ieg vil om mig sla oc bærie
Seer der / min Bue oc Kaagger met Pile /
(J taare ey deraff lee oc smile)

Alliguel de synis smerte oc smaa/
Kunde de vist mede/ sticke oc slaa.
Prou: 26. Dog skiuder ieg mest met dennem i Løn/
J nappe en part vel deraff røn.
Psalm: 7. Stundem ieg mener/ ieg rammer til visse/
Falde de ned paa min egen Jsse.
Jeg sparer ey Førster/ ey Læg/ ey klercke:
Jeg kommer deris hierter tit til at vercke.
Jcke heller de Vise/ stille oc fromme/
Om ieg kand dennem i Anrob komme.
Thi disse Pile haffuer Lucifer smed/
Oc Fiæren aff sin Vingfluct bered/
Tiennene ere aff en forbandede Rod/
Sirac. 28. Straalene ere hærdede i Drageblod/
Dem pleier ieg offte at smøre oc viske.
J sit aff Scorpion oc Basiliske.

Der ere mange faldne ved skarpe sverd/ men ingensted saa mange/ som ved onde Munde.

Sax oc Ragekniff/

SAa nyttig ieg altid oc om mig er/
Sax oc Ragkniff ieg hoss mig bær.
Met dennem kand ieg bode rage oc klippe/
Huad faare kommer/ lade de ey slippe.
Klude oc skarn vil ieg ey skære/
Men Ryct oc lempe/ heder oc Ære.
Jeg skær Ridehetter oc Skackehoser/
Besticker dem met tørblødende Gloser.
Pricker dem vd i Lilie oc Blumme:
Den Fattig maa høre til/ som en Dumme.
De tie fuld stille/ ia end tacke til med:
Dog Spaat til skaden er hannem skeed.

Den Rige gør wret/ oc tradzer end der til/ Men de Fattige maa lide/ oc tacke der til. Syr. 13.

Naal oc Traad / Garn oc Kroge etc.

HVo megit vil skære/ skal oc kunde sy/
Det er oc brugeligt i denne By.
Derfaar mon ieg ey nogensteds gaa/
Jeg haffuer io hoss mig Naal oc Traa:
At sy oc bøde / ey Kaabe eller Kappe:
Men sætte paa Ryct oc Ære en lappe.
Feste folck sammen met hinder list/
Anrette Mistancke/ Had oc Tuist/
Føre fluetidende offuer Land oc By/
Min Løgnekram altid forny.
Der til bruger ieg slig Garn oc snare/
Huo kunde sig end for mig foruare?

Plurima homini ex homine sunt mala. PLIN.

Løgns oc Bagua-skes forfølgere / Oc de som hendis Kaanster obenbaret/ oc mod hende screff-uit haffue: Derhoss om hendis hielpere oc Bistandere / oc paa huad ny Vndsætning Hun sig fortrøster.

Detestatores & appugnatores Calumniæ & mendaciorum.

Der haffue vel mange giort sig wmage/
Mod mig at scriffue/ oc paa mig klage.
Kong Dauid lagde mig saare for had/
Vilde mig driffue aff Land oc Stad.
Salomon hans Søn holt sig oc viss/
Hand vilde paa mig indligge priss.
Jeg leer ickun at den køne Syrach/
Hand haffde mig oc alleuegne til snack.
Sanct Ieppe haffde oc god Tidfordriffue/
Der hannem end lysted' om Tungen at scriffue.
Bernhardus kunde ey heller holde inde /
Det onde hand haffde mod mig i sinde.
Apelles beuiste sit mesterstycke
Paa mig/ oc heffnde saa sin wlycke.
Lucianus (aff huilcken ieg haffde alt got/
Forskylt) betalde mig met stor Spot.
Virgilius haffde oc det samme i sict/
Der hand om Fama screff det dict.
Nu nylig Hans Reuchlin Cabalist/
Giorde mig it stor Oprør oc tuist.

Io. Ruchlin moritur, Anno 1522.

Græiske

Græiske oc Hebraiske kom hand paa fode/
Mig oc mine Beste Muncke til mode.
Derfaar (wiewol idt was to ladt)
Tog i hans haand Jacob Hochstrat/
Oc Obscuri viri allesammen:
Dog hand holt dem for Ladder oc gammen.
Den Rabauke/ Rasmus Roterodam/ Erasmus moritur Anno 1536.
Screff megit de Lingua/ mig til skam.
Ebe Hess/ en tør oc mager Poët/
Skenckte mig faa Verss til valet.
Pollicarius/ oc andre Præster fæde/
Deris mad de dagligen met mig æde.
LVTHER skulde ieg ey megit tale om/
De laste oc bande hannem nock til Rom.
Vaare mine Øyen end ti gonge flere/
Oc Tunger saa mange/ som dun oc fiære:
Jeg kunde ick' end da nocksommelig sige/
Huorledis hand vort fredsommelig Rige
Forstyrde/ oc giorde oss Møye oc platz/
Met Prædicken/ Scriffuen/ oc disputatz.
Den gantske Europa met alle sine Rige/
Haffde wi i rolige Heffd tillige.
End actede wi oss en større Ross/
Al Verden vilde wi dreffuit til Loss.
Den Herlighed taare wi nu ey vente/
Siden hand oss yppet det parlamente.
Skam faa Tetzel den gamle gæck/
Syluester Prier/ oc Johan Eck/
De errede karlen/ som vaar end from/
Oc nødde hannem til at see sig om.
Met Paffuens Drecket oc løss beskeed/
Giorde de hannem alt saa bange oc vred//

At hand maatte lede/ læse oc grunde:
Huor hand kunde fri sig nogerlunde.
Der de hannem alle saa hart paa hengde/
Oc mange tillige ind paa hannem trengde:
Anno 1517. Begynte hand først paa Paffuens kram/
De Afflads breffue/ som de lagde fram:
At mand kunde Guds venskab oc huld/
Oc Himlen købe for penning oc guld:
(Dog Paffuen haffde ey selff Himlen i vold/
Thi hand tit haffuer den skøt oc sold
Fra sig oc sine/ oc kunde ey holde/
Eller hiemle/ det hand haffd' icke i volde)
Des mere de da i skarnet rørde/
Des værre Luct det met sig førde.
Folck gaff da penninge/ at Paffuen vilde stede/
At de deris egne Mad maatte æde.
Da stod til torffuis/ Tetzel den geck/
Met Buller om melck/ ost/ smør oc speck.
Hand foer forstrenge oc gent affsted/
Ey actede Tydskes Natur oc sed.
Dismere hand met dem styrredes der om/
Dis horder de sammen i Trætte kom.
Indtil at Messen for leffuendis oc døde/
(Som vaar da Munckernis beste føde)
Desligest det Dict om Skærsild heed/
Vilde ey gelde/ som før vaar skeed.
Der aff begynte at helde oc raffue/
Paffuens Krune oc Munckernis maffue.
Thi Paffuens Stoel oc Munckernis mod/
Deris Grunddual begge paa Skærsild stod.
Pelegrims færd ey mere galt/
I Klosterne feilde dem meel oc malt.

Lutherus commisit duo magna peccata: attigit coronam Papæ & ventrem Monachorum. ERA. R.

Aff Løgn/ Bedrageri oc vrang Lære/
Kunde de sig da lenger ey nære.
Wi haffde tilforn met falsk oc suig/
Jeg met dennem/ oc de met mig/
Besuærit al Verden / oc offuer hende kast.
Garn oc Kroge/ som hulde hende fast.
Edle/ wædle/ mand oc quinde/
Ja/ Kæiser oc Konger wi haffde der inde.
De viste ey andet/ end wi dem sagde:
Ingen mod oss da knurred' eller klagde.
Men bleff dog nogen saa viiss oc klog/
Der noget vilde sætte sig mod vort Aag:
Wi løbe der sammen/ som til en Ild/
Lode icke aff/ før det bleff stild.
Met list oc velde/ Forbud oc Band/
Tuingde wi vnder oss quinde oc mand.
Wi lucte op/ wi sloge i lose/
Ingen skulde sig forskonede rose.
Naar Petri Nøgler ey hulpe alene/ Iulij II.
Sanct Pauli Suerd maatte oss da tiene. Apophthegma.
Saa høge wi løss/ oc om oss reffue/
Met Tiffue hender wi snappede oc greffue.
Herrer oc Førster met al deris forde/
Mod oss neppelig knyste torde.
Wi haffde Kæiseren vnderkuede saa/
At hand maatte effter voris Pibe gaa:
Ja stundem vel vnder voris Føder ligge/ Fridericus I. seu
Naade oc venskab smaaligen tigge. Barbarossa ad-
Fordristed' hand sig mod oss at gøre/ uoluitur
Wi taarde hannem vel aff Riget føre: ad pedes
Oc blæse hannem op til Vaande oc harm/ Pontificis.
(Ihuor det tog) it nyt Allarm.

Ved

Løgns oc Bagtalis Forfølgere/
Ved suig/ Oprør / oc skelmerstycke/
Ringde wi saa for mange deris lycke.
Slig vore kaanster oc Velsche rencke/
Kunde nu Verden oss lenger ey skencke.
Mange tilforne vilde der om tale/
Dog haffde det huercken hoffuit eller hale:
Før Gud opuacte den Munck saa freck/
Som først giorde oss den store affbræck/
Oc screff mod Paffuen oc alle hans klercke/
De maatte indrømme deris Landemercke.
Strax bleff de Patres oc Fratres fæde
Mangesteds flygge oc lætte i sæde.
Den Luther/ den Luther vaar oss en Gifft/
Røbte for alle/ voris handel oc drifft.
Ja/ for al Verden satte hand paa maal/
Vor Falskhed vnder stor Helligheds praal:
Bode at wi haffde vrangelig lærd:
Oc brugt der hoss det verdzlig Suærd.
Hand kallede (mig vndrer at hand det tore)
Paffuen/ den rette Babyloniske Hore/
Den Antichrist/ den spottendis Mund/
Fordømte hannem plat til Helffuedis grund:
Buldret oc tordnet saa om sig hart/
Slog ned i quob/ giorde Paffuedommet artb.
Thi fick ieg hannem nogit at tage vare/
Oc bragte hannem tit i stor liffs fare/
Giorde hannem Hoffuedit kruset oc varmt/
Aff scriffuen oc prædicken ømt oc harmt.
Sleidanus screff om hannem for vel/
(Dog hand kunde det bestaa met skel)
Derfaar ieg dictet it andet langt scrifft/
Antisleidanus fult met Forgifft.

Tantæ molis erat Romanam euertere gentem.

Pestis erã viuus, moriens tua mors ero, Papa.

Apoc. 17.
Dan. 7.

Lutherum

Lutherum ieg der i ret hudstryger/
Hans Ryct ad hans Disciple ryger.
Det skal hand haffue aff mig til Løn/
Som leffuendis vilde ey vide mig Bøn.
Hans Staldbroder/ ieg i lige made/
Belønte/ som giorde mig drabelig skade.
PHILIPS MELANTHON den lille mand/
Der Megit arbeided met mund oc haand.
Om alle Kaanster da vilde hand scriffue/
Oc mig aff Scholerne slet fordriffue.
Met Munden hand skendelig paa mig talde/
I Bøger hand mig saa grem affmalde:
At alt det Onde i Verden er til/
Sagde hand at være mit drifft oc spil.
Mig gaff hand skyld sligt at kunde vircke/
I al Regiment' / i Huss' / i Kircke:
Synderlig vdi hans Dialectica/
Screff hand spotzsk om Sophistica.
Oc mente sig at vilde Biørne binde/
Jeg skulde ey platz hoss nogen mand finde.
Hoss Vngdommen giorde hand mig saa leed/
Oc aff den Sang bleff hand ey keed:
Jeg flied' hannem andet da at tage vaare/
Ved Fører oc FLACKer ieg ILLed hannem (saare.

Bellum Theologicum.

Jeg satte vd paa den Nattegal/
Høge oc Gøge oc Vgle vden tal:
De Forløbne sloge da vd deris Teldt/
Staphylus, Auius, Schuenckefeldt.
De hastede tillige hannem at offuerile/
Hand maatte vel bedis om fred oc huile.
Aff somme Disciple som hannem haffde hørd/
Bleff hand hoss Almuen værst vdførd.

De satte ind paa hannem/ met al mact/
Sanckede sig der met Ære oc act.
Philippus Melan: obiit, Anno 1560. Die 19. Apr: cum vixisset annos 63. dies 63.
Hand lagde sit trætte Hoffuit saa ned/
Oc haffuer i Graffuen endnu icke fred.
Der søgte ieg effter/ oc met mig flere:
En hoffuitløss Gaass/ den kæger ey mere.
Siden bleffue de regerendis Doctorer alle/
Vilde mand ickun dem Lutheros kalle.
Jeg heder endnu/ den ieg vaar førre/
Min Mact er siden voxt til megit større.
Meden de sig indbyrdis slide oc æde/
Oc hart hinanden met Føder træde:
Staar det diss bedre til i mit Rige:
Jeg vilde/ de lode sig aldri forlige.
Saa mange som er mig hulde oc tro/
De haffue der offuer Lyst/ Ross oc ro:
DISCORDIA RES MAGNÆ DILABVNTVR.
At det igen nu kallis i Trætte/
Det som tilforne vaar dreffuit til rætte/
Oc met stor Møye/ Fare oc flid/
Bekend/ oc kend for god/ lang tid.
Jeg tog der icke faar røden Guld/
At det saa lettelig kastis om kuld.
Selff komme de Guds ord saa vdi Foract/
Oc helst hoss Øffrigheden som haffuer Mact.
Almuen de oc i stort Tuilsmaal sætte/
Som vide fast mindre sig der i at rætte.
Saa bliffuer Folck snart vden al Religion/
Guds ord liggis det til Spaat oc haan.
Men mine Catholische/ den Paffuelig Lære
Holde langt høyere i act oc ære/
Iesuiter en ny slaugs Muncke/
Oc synderlig mine Iesuiter tro/
Naar andre haffue slagit deris Pibe i to:

Aff deris vdkaarne oc hellige Orden/
Ere mig de beste Nødhielpere vorden.
Thi haffuer ieg viit oc bret vdsend/
De samme Lærde oc skickelige mend/
At de igen met liste oc lempe/
Skulle for Paffuen nu fecte oc kempe.
Ligesom de groffue oc tølpiske Muncke/
Lode Paffuedommet for oss før nedsiuncke:
Saa skulle disse hellige/ lærde oc slætte/
Paffuen i Sædet igen opprætte.
Thi fare oc flue disse suindige Koppe/
Iesuiter/ iligen som Græsehoppe/
Al Verden nu offuer/ i lengde oc brede/
Drage igen til Næst oc ræde:
Den Romske Stoel at hielpe oc støye/
Met scriffuen oc læsen/ oc wspard Møye/
Met boglige kaanster oc Tungemaal/
Met vduaartis Tuctis skin oc Praal.
Met slig ydmygig Hoffærdighed/
Met slig hoffærdig Ydmygighed/
Acte de veien for de andre at rede/
I Kloster oc Stiffter igen indlede.
Ieg veed end mange som der effter snaabe/
Oc skulde vel snarligen vende deris kaabe.
I huilcke at Paffuedommet sider paa hug/
Dog binde de for en fuld Sæckis slug.
Blant dennem ere somme oc høyt i spil/
Som skulde vel troligen hielpe der til.
Ieg er icke endnu slet Venneløss/
Snart vil ieg vende Almuens sløss/
Oc giffue saa Verden stycke for styck:
Der skønner ey huer paa Skalckens nyck.

indskicket aff Paffue Paulo IIII. ved det Aar. 1555.

Wi haffue giort Løgn til vor Tilflucᵗ / oc Hyckleri til vor Beskermelse. ESAI. 28.

Frons meretricis facta est tibi, noluisti erubescere. HIER. 3.

Inclinatio religionis per gynæcea.

Ved Quindfolck driffuer ieg mest mit spil/
Naar ieg Religionen foruandle vil.
De først it lidet oc lidet begære/
De faa i da oc da vel mere.
De Luthersk ville wi snart oprycke
De haffue nu mangesteds tynde Lycke.
Oc alleuegne der paa dem klagis/
Meden de ey kunde indbyrdis fordragis.

Luditur in castris, ocia miles agit.

Saa mange besmycke met Luthers Naffn/
Deris egne Tancke/ Roess oc Gaffn.
Tro mig/ ieg kand det saare vel lide/
At Folck vil det ey mercke oc vide.
Jeg skøtter ey huad de scriffue oc skrabe/
Dicte/ male / siunge oc gabe.
Huo andet icke haffuer til Tidfordriffue/
Den giffuer ieg loff/ om mig at scriffue.
Huad heller ieg kallis Sophistica,
Fama, Lingua, Sycophantica,
Calumnia, eller skønt DIABOLA:
Det drager mig huercken til eller fra.

Lutheri Spaadom. Try stycker ville skille oss igen ved Guds ord oc den sande Lærdom: 1. Wactsomhed/at wi forglemme de store Velgerninger/ huilcke wi haffue Bekommet ved Euangelium. 2. Rødelig Tryghed.

Oc om der vilde scriffue end flere/
Jeg acter det altsammen ved it Fiære.
Jeg haffuer vel før saa farligt seet/
Oc dog ey viget it Haande breet.
Huo læser oc skøtter slig phantasi?
Huo retter sig effter slig Læpperi?
Ja/ huo vil Prædicken høre oc giemme?
Eller gøre dereffter vde eller hiemme?
Huo haffuer nu Dauids Psalmer i hende?
Huo beder aluaarlig en Bøn til ende?
Huad gelder hoss Almuen Salamons Bog?
En huer er Salomon nu forklog.
Megit mindre acte de om Syrack/
Oc slet intet om ny Scribenters snack.

Der hør noget andet til mig at iage/
   End declamêre scriffue oc klage.
For huer Løbeskøt vil ieg ey fly/
   Før Hæren kommer/ ey affbrende By.
De skulle mig aldri i saa maade trætte/
   Jeg veed for mig vel at forsætte.
Jeg veed end nu en Skermeslag/
   Met huilcken ieg hugger bode for oc bag.
Naar ieg er skønt allermest forførd/
   Oc de haffue læsd eller Prædicken hørd/
Oc monne aff Visdom plat offuersyde/
   Oc tencke de ville mig ey atlyde:
Jeg kand dennem giffue en Dualedrick/
   De tabe det altsammen i en Hick.
Jeg gør dem seendis døffue oc blinde/
   At de kunde huercken santze eller minde.
Huor skulde de mere beholde i tancke/
   De mange oc lange Prædicken sancke?
Haffuer icke plat huermand forgæt
   Det Ottende Bud i Louen er sæt?
Almuen haffuer ey Hukommelse god/
   Guds Ord i dennem kand ey feste rod.
Vaare alle de Lærde end smed i en:
   De skulde ey gøre mig større meen.
Vide de noget/ieg ved end mere:
   Kunde de en kaanst/ ieg kand end flere:
Kunde de snacke/ ieg haffuer oc Mund:
   Ere de trærske/ ieg er vden Bund:
Kunde de skelde/ ieg kand end bedre:
   Kunde de scriffue/ ieg haffuer oc Fædre:
Haffue de Mact/ ieg haffuer end større:
   Ere de Gamle: ieg vaar alt førre.

3. Verdslig visdom oc egne gode Tøcke. &c.

Mand prædicker vel meget/ men de holde det icke: Mand siger dem nock/ men de ville icke høre det. Herren vil dem alligeuel velfaar hans Retuishedz skyld. ESA. 42.

Pœnitentz eller Fortrydelse Bagtalis Efterfølgerske.

Dog maa ieg klage eder aff min Vaan-
Huor det gaar mig oc stundem i hande: (de/
Mig pleyer en Kierling gammel oc grem/
Paa det sidste at følge hiem.
Ihuor ieg mig omkring mon vende:
Gerne er hun alt ved siste ende.
Hun riffuer aff Hoffuedit Haar oc skind/
Som hun vilde græde sig galen oc blind.
Ad pœnitendum properat, citò qui iudicat. MIM. P.
Oc kommer allemand til at fortryde/
At de mig saa snart vilde lyde.
Skelder oc skalcker mig bitterlig ilde:
Enddog det er da alt forsilde.
Thi kallis hun Anger oc Fortrydelse/
End oc i hendis beste Prydelse.

Sandhed/

Tro oc Taalmo-
dighed/ Bagtalis Hoffuit-
fiender oc offuer-
uindere.

MEn/ at ieg for den gamle Trippe/
Sielden at Dørren kand vel vndslippe:
Det aff sig selff hun mig ey volder :
Men en anden hendis Hoffuit opholder.
En fremmedis Neb hun quidderer med/
Som kaller sig (mig til stor fortræd)
Sandhed/ Sandhed/ bitter oc sterck/
(Jeg neffner hende icke vden hierte verck)
Min gamle forne oc affsagd Fiende/
Som paa det sidste dog pleier at vinde.
Emeden hun ligger i mørcke oc duale/
Alt huad ieg vil/ taar ieg frit tale.
Mig gruer/ naar ieg kand mercke oc see/
At hun lader sig offuer Jorden betee.
Thi aff en dyber Graff oc Kløffte/
Sit Hoffuit hun langsom mon opløffte.
Det Hule ey nogen effterstoppe kunde/
Det heder TEMPVS: Tid oc stunde.
Naar hun drager frem Frue Zippeltaa/
Maa ieg at vilden Marck lade staa.
Mig som en vaad Hund / at Dørren drage/
(Den pialtede kierling staar ene tilbage)

Veritas premitur, non opprimitur.

Veritatē in altissimo puteo demersā dixit Democritus.

VERITAS TEMPO-

Bagtalis Hoffuit fiender/

RIS Sandheden kommer met Bluss i hende/
FI- Mig see vnder Øyen/ haffuer god nende.
LIA. Hende gaa ved siden Wskyldighed/
Haab/ oc Tro/ oc Taalmodighed.
Saa listelig lade de mod mig skride/
Stille/ frimodige/ i Klæder huide.
Forsuare Bode smaa oc store/ vel mod dennem tage:
Sandhed Det Liuss kand ieg slet intet fordrage.
indtil dø- Mig tyckis at Stiernerne dem anblincke/
den/ saa Oc Englene aff Himmelen til dennem vincke.
skal Gud Herren Hun gør da alleuegn' om sig lyst/
stride for Mine Tienere oc Terner bliffue alle tyst.
dig. Sirac. 4. Hun seenlig oc megit langsommelig gaar/
Sine Falcke Øyen hun viit opslaar.
J klæder er hun ickun slet oc ræt/
Vden al Smycke/ børstet oc slet.
Simplex Hendis Stemme er skarpliudende oc hord/
veritatis Hun taler faa oc festelige Ord.
oratio. Der følge hende mange bode Quinder oc Mend/
Jeg haffuer vel somme før aff dem kend.
De gaa nu fremmerst' vdi hendis Skare/
Som før sade dybest vdi min Snare.
Vigilan- Huo som er fri/ maa vel være glad/
dum est Dog tencke sig/ her staar mere i fad.
semper, De skulle mig icke forgætte snart/
multæ in- De haffue icke alle hoss mig giort klart.
sidiæ sunt Jeg suærer/ de skulde alt bedre vdholde/
bonis. Om ieg igen maatt' offuer dem volde.
CIC. De gaa nu frem saa lystige oc lætte/
Met Ansict/ Hu oc Hender oprætte:
Oc bære for sig bode May oc Palme/
Siunge Gud Loff met deilige Psalme:

Jeg

Jeg mindis den tid/ ieg haffde dem fat/
De græde oc gaffue sig dag oc nat.
Nu see de høyt/ oc lade sig tycke/
De haffue foruundet al deris wlycke.
Fremmerst da gaar mangen vnger Suend/
Met Fennick oc Fane oc Bluss optend.
Ioseph haffue de til Bannere Herre/
De tacke Gud at de fore icke værre:
Siden komme Jomfruer met vdslagit Haar/
En Krantz paa huer deris Hoffuit staar.
Nest dem gaar mangen fin ærlige Quinde
Som græder aff Glæde/ oc lystige sinde:
Dog side deris Øyen bode røde oc ømme/
De haffue før græt mange hede strømme:
Nu finde de/ at Gud en trofaste Fader/
Ret aldri nogen aff sine forlader:
Men altid Raad i nøds ælende/
Mon (Megit vnderligen) langt effter sende.
Susanna er mittest vdi den Skare/
Hun dennem/ de hende/ fortæle deris Fare.
Sist effter Hoben mon sig forsamle/
Vtallige Medalderne/ Graa oc gamle.
Aff Quinder oc Mend en langer skare/
Som før haffuer værit hoss mig i snare.
De ere ickun faa ved Naffn opscreffne/
De ere wtallige paa Valdsted bleffne.
Somme kunde ey vel krybe aff sted/
Jeg haffuer dem straffit paa Liff oc Led.
Nu staa de om hende i Vact oc Hold/
De vente sig derfor dubbelte Sold.
J steden for Hellebarde oc Slagsuærde/
De Feldtegen de skulde bære offuer Hærde:

Iucundi acti labores.

Est quædam flere voluptas.

Fortis in infirmis Deus est, perq; infima vincit.

De ginge om⸗kring met Fattigdom/ met Drøffuelse/ met vmage: Huilcke Verden icke vaar værd. Hebr. 11.

Henge deris Kleder i Pialte oc Leppe/
De støye sig somme ved staffue oc kieppe.
De gaa krogryggede / stiffue oc lamme/
Thi somme aff dennem vaar stracte paa Ramme.
Deris graa Haar haffuer ieg vden al Skempt/
Deris Skeeg desligest saa kruset oc kempt/

Psal. 129.

Oc paa deris Ryg pløyet dybe Furer/
J Ansictet sat slige Ryncker oc skurer:
Mand maa vel kende dem paa min Farffue/
De haffue met Baguask draget i harffue/

Dulce mori miseris.

Den ene kommer met den anden om haande/
Oc klage huerandre fremfarne Vaande.
Alle haffue de værit i Schole sammen/
Dog de nu haffue nogen Trøst oc gammen/
Oc vente sig endnu ydermere Husuale:
Det er nu al deris snack oc tale.

Mens immota manet, lacrymæ voluuntur inanes.

De Gamle lære oc trøste de Vnge/
Dog de selff ere skrøbelige oc tunge/
Oc Taarene dennem i Øyenehenge/
Sorrig oc Suck deris Hierte trenge:
J de Vnge sætte de Mod oc Trøst/
Oc giffue fra sig slig lære oc Røst.
De bede oc raade (Jeg aarle oc silde
Maa det alt høre/ ieg nødige vilde:
Deris Snack vil ieg eder selff fortælie/
Huor de mig pleie at købe oc sælie:
Men huad de sige tager ey til fare/
Jeg vil dennem vel paa sin tid suare.
J Ord ere de nock trætzige oc rige)
De bede oc raade de scriffue oc skrige:

CON.

CONSOLATIO opponenda Calumniis. | Trøst mod Bagtale oc løgnactig paasigelse.

At de skulle io Taalmodige være/
Intet bedriffue mod Gud oc Ære:
Icke bedrøffue sig selff for saare/
Met hiertens Suck oc modige Taare:
Om Klaffere end tit haffue dennem paa Tunge/
Oc tale dem paa aff Galde oc Lunge:
Men ærligen gøre oc dierffuelig suare:
Tage ey siden huer Squalder til fare.

Exigua ingentis solatia luctus.

Hic murus aheneus esto.

AB INNOCENTIA & bona conscientia | Trøst dig ved din wskyldighed oc gode Samuittighed.

I.

Bære det vel oc dyldelig/
Det som de lide wskyldelig:
Befale det Gud/ der altingest seer/
Oc alting veed/ langt før det skeer.
Tacke hannem/ som sin Naade oc Aand/
Haffuer dem send til større Bistand:
Hulpet/ oc bedre beuaret oc spart/
At de ere ickend faldne saa hart:
Som Klafferne gerne saae oc Vilde:
O/ tacke Gud der for aarle oc silde.
Oc bede der hoss hand vil aff Naade/
Fremdelis vocte fra Fald oc vaade.
Bedre er det wskyldige at lide/
End met en bange Samuittighed stride:
Bedre er Vræt at taale oc høre/
(For Gud) end det mod en anden at gøre.

Mens etenim recta, & puri sibi conscia cordis Hoc plus splendescit, quò magis atteritur PROSP.

Nihil exhilarat nos ita, vt conscientia pura, & spes bonæ. NAZIAN.

It got mod/er it dagligt gesteBud.
Pro. 15.

Det er saa got/ rene Hender at toe:
En god samuittighed er god roe.
Ens Hierte kand icke hyckle eller liue/
Hendis Vidne er fastere/ end andre Tiue.

II. A NECESSITATE ferè ineuitabili.

Det vil icke andet være her i Verden/ end at mange Guds Børn maa oc haffue sit Kaarss i de maade.

Lad dig nøye met min Naade.
2. Cor. 12.

Dissimellem vil det ey anderledis være/
Huert Guds Barn maa sit kaarss alt (bære.
Ingen haffuer saa kund leffuit vden lyde/
At Baguask torde io paa dennem byde.
Ey Guds Børn selffue oc hellige Mend:
De haffue alt smagt hendis gifftige Tend/
Icke vden paa skindet men dybt i Hierte/
Oc baaret mangfoldige Sorrig oc Smerte:

Calumniæ morsui remedium nullum.

Ja/ somme haffue taget deroffuer deris Død/
Oc mange det bøt/ de aldri brød.
Huo er da saa god oc høy bestanden/
Som vil være fri/ mere end nogen anden?
Oc lade sig selff saa kaastelig tycke/
Værd at være nogen synderlig Lycke?

Antidotum vitæ, patientia.

Huo er dog den saa kælen oc kissel?
Som vil aff Gud haffue Burgen oc Gissel/
At hand vden Baguaskis lack oc lyde/
Maa altid siin wskyldighed nyde?
(Det bliffuer icke aff/ mein lieber Geselle/
At du faar der paa Quinquennelle)
De mue alle nyde den samme lycke/
Sig vnder Bagtalis Regimente dycke.

AB EXEMPLIS multorum innocentum & sanctorum Dei hominum.

Du est icke den Første oc eniste/ der slígt maa lide: Men saa mangtit Guds Barn haffuer vdtrucket den samme Skaale.

III.

OC løbe den selffsamme kaaff oc lob/
Som Joseph/ Dauid/ Susanna oc Job.
Dauid en Konge Gudfryctig oc from/
(Hannem snacke de Sørgende idelig om/
Oc slide hans Psalmer met læsen oc sang/
Mig til stor Affbræck/ Tab oc Tuang/
Det sætter dem Mod i liffuit igen:
Thi er ieg Psalmers forne wuen:
De sige/ at Psalmerne dennem ey smage/
Som leffue i Kæde oc lædige dage:
Men strax mand faar nogen sørgelig Stød/
Da bliffuer dem Bogen ret hunnig sød.
Som Hunger den gør velsmagende Mad/
Oc bedre end Sucker/ der strøis paa Fad:
Saa er stor Kaarss god Speceri/
Til Psalmer oc Aandelig Liberi)
DAVID (sige de) der hand maatte vige/
Oc gaa til fod / fra Land oc Rige/
Oc Simei hannem met skendige Mund/
Kallede en Myrder/ Forræder/ oc Hund/
Kaste til hannem met Steen oc Slyde/
Som maatte vel en mindre mand fortryde/
Suarde hand ickun paa den anden Side:
Lader hannem betemme/ ieg maa det lide:
Gud hannem befoel paa mig at skende/
Den samme Gud kand det oc vel vende.

Pax tamen interdum est, pacis fiducia nunquã.

Absit à seruo Christi tale inquinamentũ, vt patientia maioribus tentationibus præparata, in

friuolis excidat. TERTVL.

Min egner Søn staar effter mit liff?
Hui skulde ey Fremmede yppe mig kiff?
Er det Guds vilie/ hand kand behende/
Til Eren oc Riget/ igen mig sende:
Oc lettelig min Wskyldighed heffne/
Hand rammer vel selff Tid/ Maade oc effne.
Desligest oc IOB den sellige mand/
Der Gud haffde lagd paa hannem sin Haand/
(Jeg bad forloff/ ieg maatte hannem plaffue/
Paa Legem oc Gods/ Børn oc Bohaffue:
Hand lærde da sig at klaa met Skaar/
Jeg hug tit i hans blaadige Saar)
Hans Hustro oc Venner som skulde hannem trøste/
Al Spaat oc Haan/ de offuer Hannem øsde.
Alt huad hand giorde/ alt huad hand sagde/
De til det værste om hannem vdlagde.
De giorde ey til Gud/ for hannem/ Bøn:
Men sagde det vaar hans rette Løn:
At hand haffde tient/ huad hand da fick:
Den Banghed/ offuer den anden gick.
Bebreyde hannem hans enfoldige Forsat/
Oc hannem aff Gud at være forlat.
Sligt (sige hine Gamle) skal mand ick regne/
Spaat oc Skade følgis alleuegne.

Qui terret, parcit: qui percutit, ipse medetur. PROS.

Benedic Deo & morere. Iob. 2.

IIII. EX VERBO DEI & inuocatione diuini auxilij. | Søg derfaar Trøst oc Bistand vdi Guds ord/ oc hans idelig paakaldelse.

MEn Gud ickun det alt sammen befale/
Oc i hans ord søge best Husuale.
Naar Mennniske kunde ey trøste oc raade/
Oc Venner vndfalde i Sorrig oc vaade:

Da skulde mand tæt sig til Gud holde/
Som visse Trøst haffuer ene i volde/
Oc bede hannem vden affladelse oc ende/
At hand vil Sorrig met Glæden blende:
Ja/ at hand vil dem hielpe at Bede/ 1.Cor.10.
Oc icke i større Fristelse indlede:
End hand vil selff dennem Bistand gøre/
Gemmen Grædedalen en gong vdføre/
(De mene alt saa/ offuer mig Bagtale/
En gong paa sin tid at faa Husuale)

A VOLVNTATE & agnitione præsentiæ Dei. | Lad dig nøye oc vær til freds met Guds faderlige Villie/ Tilladelse oc Nærværelse.

V.

JA/ tacke til met / Gud vil dem kende/
Slig stød oc Sorrig vnderstundem tilsende:
Oc at Gud Herren vil tillade/
At mange/ vden Aarsage/ mue dem hade: Psal. 69.
De sige/ det er Guds naadis Tegn.
Som Solen skin effter Storm oc Regn/
Saa effter det Onde/ bliffuer gaat halff bedre/
Gud rammer vel/ naar hand vil dem hedre.
Huor vilde det da sig skicke oc sømme/
Paa Guds faderlig Vilie at dømme?
Eller flux met hannem at gaa i Rætte/
Oc mod hans vnderlig Gerninger trætte?
De haffue fortient/ nu alt forlenge/
Langt værre/ om hand vilde straffe oc strænge.
Det lader/ som hand er hastig oc Vred/
Oc til al Grumhed optend oc heed:

Et cum blandiris pater es, & cum cædis, pater es Blandiris, cædis, ne peream. A VGVST. Psa. 98.

Naar

Naar det dog er hans Viiss oc Vaane/
Sit milde Ansict at skiule vnder Blaane.
Deris Haar ere talde/ deris Graad ere gempt/
Naar Klaffere mene det er forglempt.
Hand kand oc besnære de suindige koppe/
Deris Spaatmule snarlig stille oc stoppe.

VI.

A CAVSIS FINALIBVS, cur Deus suos permittat Calumnijs exponi & deformari: & á collatione EVENTVVM.

Huorledis at Guds Børn kunde oc skulde end gøre sig 2 aguask nyttige oc gaffnlig/ oc forwende sig hende til deris store forbedring.

Eller/ om hand villet icke strax affskaffe/
Oc lade end mange paa dennem klaffe;
1. Vt fiant cōformes imaginis Filij sui.
Da skulde de vide/ Gud vil det haffue/
Ville de hans Søn være lige i Gaffue.
De skulle i Sorrig hannem oc lige være/
Deris Kaarss i de maade met hannem bære.
2. Vt exerceatur ipsorū fides, patiētia & inuocatio.
Selff vil hand holde offuer dennem sin Haand/
Dog hand dem drager gemmen Ild oc Vand:
Som Guld/ dennem der met luttre oc prøffue/
Deris Tro oc Taalmodighed saa at øffue.
At de skulle hart til hannem indfalde/
Hans Faderlig Hielp vente oc paakalde.
3. Vt retundantur peccata in ipsis pullulantia, excussa securitate & su-
Hand vil oc/ saa rydde oc vdfeye/
Det Onde/ de inderst i Hiertet eye/
Den Hoffmodig oc fortraadden Natur/
Som dybelig sider i alle paa Lur:
Oc stedse mon sin Tienste frembyde/
Met synd oc Ondskab tit vdbryde:

Den vil den Herre saa døde oc dempe/
Oc mod deris Fiende (deris Hierte) kempe/
Deris onde Begæring saa slætte oc høffle/
Ved Løgnesnack aff Skalcke oc Skøffle.
Ellers skulde de vel forkibbre bliffue/
Mod Gud oc Menniskent stolte oc stiffue:
Oc i deris køne offuerdaadige Tancke/
En Gudforgættendis Tryghed sancke.
Slig Mod vil Gud alt spege oc bryde/
Som kunde til Fald dennem skynde oc skyde.
Paa det/ de skulle saa kende sig selffue/
Oc i Guds Fryct ret beffue oc skelffue.
Saa veed Gud smuct al Harm oc Skade/
At vende sine Børn til Lycke oc Bade:
Oc huad dem sigis eller gøris til Onde/
Gør hand dennem Gaffnligt mangelunde.
De fromme bliffue end frommere der aff/
Lære at kende Guds Faderlig straff:
Oc bliffue Ydmygige/ Spagfærdige oc tamme/
Som ellers sig skulde høyt kouse oc bramme:
Bekende der hoss oc ret fortryde/
Allehaande lønlige Brøst oc Lyde/
Huilcke dem saa til Hiertet føris/
Oc deris Samuittighed dermet røris.
Alligeuel dennem mon Liues paa/
Noget andet der hoss skulle de vnderstaa:
Det mindste de haffue mod Ære oc Tuct/
Guds Gaffuer oc Godhed ilde misbrugt.
At aldri de noget saa hemmelig driffue/
Gud mon det io met dennem opscriffue:
Oc vil det lade offuerliust forkynde/
Ihuad de lønligen gøre oc synde:

perbia, horribiliũ lapsuum fomite & fonte.

Et curat medicus vulnera vulneribus. PROSP. Rom. 8.

41 Vt multa Sanctorũ peccata, occulta aut actualia, puniantur & corrigantur.

Liden Lyst gør langfør skade. P. Pall.

Audies vndelibet peccatum tuum.

Ved Guds Ords Prædickere vdraabe deris grund/
Røbe det oc ved Klafferis mund/
Ja tit/ ved Børn/ Skempt/ Maling oc Tant/
Lade Sandheds gnister springe iblant.
At de til Hiertet saa faa it Stød/
Oc føle huor Synden er dennem sød.
Maa Baguask om dennem Løgn omføre:
Huad om de Ont i sandhed gøre?

5\. Vt fiant cautiores in lapsibus vitandis.

Dissmere da bære de Fryct oc fare/
For fald oc skam vel tage sig vare:
Bliffue ey forstolte/ Selffgode oc Trygge/
Paa egner Visdom oc Snildhed bygge:
J Guds fryct vare deris Embed oc Jid/
Bede oc Arbeide met Tro oc flid.

Nunquā bella bonis, nunquā discrimina desunt, Et cum quo certet, mens pia semper habet. PROSP.

Naar de saa stedz' i Ræzel mue staa/
Oc varlige/ som paa Skrogiiss/ gaa:
De See sig da om / frem oc tilbage:
At de Baguask ey giffue Aarsage/
(Jeg kand vel selff nock dicte oc liue/
De taare ey mig megen Aarsage giffue)
Deris Bønner oc kald ey gerne forsømme/
Ey (som Pharisæer) alle andre dømme:

6\. Vincula qui sensit, didicit succurrere vinctis.

Ey lettelig tro oc holde for sande/
Alt huad for snack / der føris om Lande:
Men paa sig selff det mercke oc finde/
At Baguask liuer paa Mand oc Quinde/
(Det sige de tit/ ieg maa det alt høre)
Megit mindre de selff ville sprede oc føre/

Vtrumq; vitium est, nulli credere & omnibus.

Huad dennem forsigis om nogens Wlempe:
Men sla det ned/ tie/ dølie oc dempe/
Oc helder vdlegge alt til de beste/
Vndskylde oc suare got for sin Neste.

A frustra-

A frustratione, confusione & POENIS ipsorum calumniatorum.

Gud vil oc saa retferdiglig oc vnderlig straffe alle Løgnere oc Æreskendere/ oc lade dennem selff paa det sidste bliffue til skamme.

VII.

MEn de som lettelige ere tilrede/
Mistancke oc Squalder om andre at sprede/
Dem henger alt offuer (sige de) stor Straff/
Oc større end de selff vide vdaff.
Thi Bagtalis Synd er mangefold:
Saa bør hende oc Trydubbelte Sold.
Den som Baguasker: gør først sit Beste/
Saa gaat som at myrde/ sin Arme Neste.
Den som hør til: hand giffuer Samtycke/
Oc styrcker saaledis den Tredies wlycke.
J det/ de Ont om andre mene:
Det samme de oc sig selff fortiene.
Lige som de om andre tale oc tencke:
Lige saa oc andre deris Ære krencke
Til met/ en Klaffer paa stackede tid/
Er/ antagen/ affholden oc vel lid:
Hans Gunst oc Kunst forspildis kand/
Oc snariste hos dem som haffue forstand.
De mercke/ hand pleyer at fisle oc liuge/
Oc at det er hans daglige siuge:
De tro hannem intet/ oc holdet forspaat/
Naar hand end skønt siger Sant oc gaat.
Hoss ærlige Folck huo megit vil føre/
De kunde sig selff forattelige gøre:
Hoss Herrer oc Førster (imod deris act)
Miste al Loffue/ Anseelse oc Mact:

A tergo pœnas impius omnis habet.

Huo som meget blabrer/hand gør sig whe ldig. Sirac. 20.

Mendaci non creditur, & iurato.

Proditionem amo, prodito-

res non laudo. AVG. CÆS.

Foruisis at døren/ oc snebbis vdaff/
Dog dem vel burde en hordere straff.
It sandruet Menniske/ vides den Ære/
Mand troer hannem dog hand icke mon suære.

Princeps amans mendaciorum, habet omnes ministros impios. Prou. 29.

Men naar som Herrerne/ oc deris lige/
Tro altsammen huad Førere sige:
Dermet de dennem indbyde oc locke/
At de alt ont for andre i brocke.
Oc spare da huercken Herre eller Træl/
Dierffuelig liuge vden sag oc skel.
Deraff de stundem faa self nogen Bade:
Men andre/ wbodelig harm oc skade.
Stundem/ oc end tit/ for en ringe ting/
Kand Bladit igen saa vendis omkring:
(Naar Sandheden kommer ret frem til visse)
At det falder paa deris egen Isse.

Princeps qui delatores non castigat, irritat. DOMIT. CÆS.

Oc de sig skammelig selff besuære/
Miste bode Gunst/ Gods/ Liff oc Ære.
De tiene alt Fanden mest til Vilie/
Fra Gud deris Skabere sig affskillie:
Oc Diefflens Laug oc hans Kortere
(Wi ere Laugsbrødre) de formere.
Deris Tunge som skulde en Redskab være/
Mennisken til gode/ oc Gud til Ære:
(Den lille Lemme mue de met alle/
Det beste oc værste paa Mennisken kalle)
Den lade de løbe offuer Quinde oc Mand/
Ligesom Løbekrud gør Ildebrand/
Megen Harm oc sorrig de andre paahenge/
Oc Mangtit trofaste Hierte sprenge.
Thi skulde Gud (sige de) icke andet vilde/
End Klaffere skulde io vist fare ilde.

De snart opkomme/ de snart omkomme/
Men Gud veed selff at hielpe de fromme.
IMPIVS FREMIT ET STRIDET, Psal: 37.
DOMINVS VIDET ET RIDET.
Huor mange/ huor mange skulde de flere Øde/
Vden Gud vilde selff dem styre oc møde?
Thi er det best/ hannem at befale Videat Dominus & iudi-cet.
Slig wræt/ oc bede om Husuale:
Oplade for hannem al Nød oc vaande/
Al Dom oc Heffn giffue hannem i haande.
Lade hannem Dommere oc Heffnere være/ Deut. 32.
Hannem bør alene/ ellers ingen/ den Ære.

VIII.

A SPE LIBERATIONIS, veritatisque & innocentiæ aliquando emersuræ.

Gud kand vel forklare din wskyldighed/ oc enten dempe oc affstille den Løgn dig er paasat/ eller den formilde/ oc gøre dig wskadelig.

Derhoss sit Kaarss taalmodelig drage/
Ey giffue sig tabt/ oc slet forsage.
Sandheden kommer en gong til røne/ Non vis aut nume-rus, tandem bona cau-sa trium-phat.
Der bliffue end nogle som paa kunde skøne:
Det tøer vel op oc lader sig see/
Som nu er field i nyfalden Sne:
De som sig før haffue ladet forføre/
De taare end en anden tid Sandheden høre:
Oc Efterkommere (dog det er silde) Iudicium melius posterita-tis erit.
Maatte end bliffue mere snilde oc milde.
Thi skal mand Tiden megit befale/
Enddog slig Trøst mon sig forhale:
Betroe ickun Gud sin Harm oc Quide/ Responde bit mihi
Tie/ Bie/ Bede oc Lide.

 cras iusti-

cia mea. Hand rammer vel til/ naar hand vil komme/
Gen. 30. I rette tide at redde de Fromme.
Symboli Hand er deris trofaste Fader oc Ven/
loco vsur- Vil giffue Glæde for Sorrig igen.
pauit. Aldri haffde Joseph saa bleffuen ærit/
M. Ioh. Haffde hand ey i Fengslet værit.
Tausanus. Ey Daniel kommen saa høyt i Raad/
Haffde hand ey værit før forsmaad.
Ey Mardochæus saa høyt i Pract/
Haffde hand ey værit før foract.
Ey Susanna i roess oc Ryct/
Haffde hun ey værit met Løgn fortryct.
Ey Athanasius kend saa vide/
Exitus Haffde hand ey før saa megit maat lide.
acta pro- Ey alle Guds Børn naad Himmelske Ære/
bat: Vden de haffde oc vild Kaarsit bære.

IX. AB INVTILI | Det hielper dig oc intet/ at sørge oc gremme formegit.

Feras, DE vilde de sig end martle oc plage/
non cul- Giffue oc gremme sig alle sine dage/
pes, quod Vdgræde sine Øyen / sig sørge ihiel/
mutari Forkorte sit Liff/ forkaste sin Siel/
non po- Riffue oc slide sig Led fra led:
test. Huem vaar da hulpen oc badt der met?
MIM. P. End at de kunde sig selff fordærffue/
Oc der til større Straff forhuærffue/
Fortørne deris Herre oc Fader god/
Sig selff til skade oc vedermod.
Quisqʒ Paa Jorden skulle de dog Gud holde fod
suos pati- Det hun end i Ild oc Lue stod.
mur ma-
nes.

Met

Met Sorrig vil hand slet ingen forglemme/
Hand er alleuegne dog hoss dem hiemme.

A SPE LÆTI exitus æternæ liberationis & gloriæ. | Fornent den euige Befrielse oc Ære / vdi sted for en timelig Forsmædelse. X.

HAnd haffuer berid i Himmelske Throne/ Apoc. 2.
Wforuisnelig Krantz oc Krone/ Nam non
Oc hand som er Retfærdigheds Soel/ certanti
Haffuer der selff sat Hønde oc Stoel nulla est
Til dem / som lide nu her i Liffue: speranda
Om de til Enden bestendige bliffue. corona.
At de smuct fri aff al deris Quide / PROSP.
Skulle paa Domstolene/ hoss Gud/ side/
Oc selff da paa den store Herredage/
Dømme deris Plagere til euige Plage:
Som dennem forfulde hart tilforne/
Oc hulde for Affskummede oc Forlorne.
Disse skulle sig oc da vndre der paa/
I Løgn oc Skam beklædde staa: Sap. 5.
Oc sige: Aui/ de wi forfulde/
Oc faar it haanligt Vidunder hulde/
Dennem holder nu Gud selff for sine egne/
Oc blant sine Børn mon hand dem regne.
Met Sandhed/ Ære oc wskyldighed/
Hand dennem bekleder i Euighed.
Aui/ Aui/ huad foere wi vild/ Gør Regenskaff.
Wi høre nu bort til euig Ild.
Thi sige hine Gamle/ saa til huer andre:
Wi haffue stacked tid her at vandre/

Nec mihi mors grauis est, posituro morte dolores.

Ihuad som helst oss gaar til mode/
Wi faa der snart faar/ gode Bode.
Vore Øyen skulle wi paa Jorden ey feste/
Wi ere der Pelegrime oc fremmede Geste:
Men effter det euige stunde oc tracte/
Verden oc Diefflens Lemmer foracte.

Christi victoria, nostra est.

Vore Hierter til den Herre opløffte/
Som oss saa gantske diure genkøffte.
Sætte vaar kaass til himlene klare/
Til alle Guds Helgene oc Englers skare.

Philip. 3.

Vor fri Frelse oc rette Færneland/
Er hoss Gud Faders høyre Haand/

Quis nos separabit a dilectione Dei? Rom. 8.

Som vil oss ophielpe met Siæl oc Krop:
Vort Hoffuit iøffte wi til Himmelen op/
Thi wi vort Hoffuit fra Himmelen vente/
Som met sine Engler skal oss hente.
Derfaar da er det io raadelig/
At wi end sørge saa maadelig.
Ey Gud fortørne met Græmmen oc Graad/
Oss selff fordærffue met megen Wlad/
Men lade hannem raade/ hand som raader saa vel:
Det bader i lengden/ paa Legeme oc Siæl.

Slig snack (ieg maa i sted gøre ende)
Vide de sammen at vende oc trende.
Jeg gider ey mere nu her om tald/
Mig selff til Affbræck/ spaat oc fald.

Det

Det gør mig ont/ ieg skulde saa lenge
Fortælie alt det de sammen menge/
Oc tale mig selff end tit vel nær :
Den Prædicken er mig maadelig kær
Helst at de i deris væ oc sprecke/
Taare saa tratzlig mod mig quecke.
Det gør mig end værst/ (maa ieg bestaa)
At alt det onde ieg vender dem paa/
Vide de sig smuct saa nyttigt at gøre/
Oc tuert imod mit Forsæt føre/
Vende surt til søt/ vende vand til vin/
Gøre ædel Recept aff idel Fenin.
Oc naar ieg haffuer dem mest belacket/
Ville de haffue mig derfaar tacket/
Sige/ det er dem gaait til gode/
Alt huad ieg haffuer dem giort til mode.
Dermet skeer mig størst Harm oc Spaat/
At aff Baguaske skulde komme noget gaat.
Det er ret mod min Mennige oc Act :
Huad kand ieg dog mod Guds offuermact?
Snart haffuer hand Raad oc hielp til rede :
Det er mig hart mod Braadden at træde.
Vil hand vdfri nogen/ som sit Barn :
Da ligger min Kaanst altsammen i skarn
Dog giffuer ieg mig ey tabt met alle/
Men lurer huor ieg kand indfalle/
Vræcke min skade oc læske min Vrede/
Der effter mon ieg flux søge oc lede :
Met Sandhed gøre Skermytzel paa ny/
Jeg er ey saa Blødactig oc bly/
At ieg skulde mig saa flet offuergiffue/
Oc lade al Kaanst beliggende bliffue.

BONIS OMNIA IN BONVM.

Cuncta bonis prosunt.

Der hielper ingen Vished/ ingen Forstand/ ingen Raad mod Herren. Prou. 21.

Armacq in armatos sumere iura iubent.

Nei/ taber ieg here/ ieg vinder vel dere/
Oc maa saa nyde huad Terninger bære.

Wider gewinnen/ ist auch ein Trost.

☙ At vinde det igen/ som før er mist/
Enten met Lycke eller kaanstige List:
Det er paa Dobbel/ saa oc i Krigssuiss/
Den beste Lyst/ Loff/ Roff oc Priiss.
Jeg lader ey aff/ til Land eller Vand/
At gøre min Fiende det værste ieg kand/
Oc Lycken at voffue paa en anden sted:
Det er Krigsbrug oc Kempers seed.

Non possunt primi esse omnes omni tempore.

☙ En Heldt maa dog for en anden vige
☙ Wi kunde icke alle regere tillige.
Huo mig fremmi vil tiene met Ære/
Hand recke sig op met haanden/ oc suære.
Op/ op/ alle som ville følge oc liude/
Her met vil ieg eder selff opbiude:
Mercker min Løsen/ i Fred oc i Strid:
Calumniare audacter alletid.

De

De sedibus & nidulis Ecclesiæ:
EPIGRAMMA
in

PHARAONEM, EIVSQVE SOCIOS ET SATELLITES, VETERES

& nouos, dominos rerum, Ecclesiæ Filij Dej in terris exulantis flagellatores & persecutores: quj hospites eam, vt hostes, nidulis & hospitijs suis deturbant.

DIc, quibus hærebit vaga tandem Ecclesia terris,
Hospitij dominus si neget hospitium?
Iosephi, surgent si obliti nomina Reges,
Quo gens Iosephi est orba futura loco?
Pulsa solo atq; salo, velut actus sedibus ales,
Medeæ in sæuo nidificet gremio:
Vel petat Antipodas, blasphemo ait impius ore:
Responsum hoc, aliquis sed pius inquit, habe.

Celsa Dej rursus faciet miracula dextra:
Materiam pœnis inuenietq; nouis.
Viuit adhuc Regum Rex, ausaq; inania ridet:
Ipse decem plagis addideritq; decem.

Alter erit Moses, maria altera, & altera nubes,
Altera (quæ poterint omnia) virga, preces.
Per mare, per saxa, & fœtas serpentibus oras
Tuta erit & facilis, numinis arte, via.
Stabit aqua, vt petra è sublimi pendula: petra
In venas saliet lene fluentis aquæ.
Arma virumq; altas Moses adducet in vndas,
Sic capere in summum discat vt arma Deum.

Nil agis ô homule: is cælos tibi claudet & æquor:
Hinc aqua, & hinc ignis dira columna premet.
Sæue ergò infantum submersor mergere, & auctos
Qui duplicas lateres, vt lapis, ima pete.
Tende manum ô Mose: duc æquora in alta Tyrannū:
Mergite aquæ: venti tundite: flamma vora.
Vt fumo & flammis & fluctibus obrutus: Orco
Hospitium inueniat, qui negat hospitium.

At sua castra mari, & tentoria ponet eremo,
Manna edet è cælo, gens pia, rupe bibet:
Clara Dej auspiciet placati numina: voces
Hauriet: huic lacte & terraq; melle fluet.
Pulsa solo atq; salo, patrio mox reddita cælo,
Magne Abrahame tuo nidificet gremio.

Pet. Heg.
Rip.

Attraa

Attraa
effter
det euige Liff.

AH du gode oc trofaste Gud/
Naar menniske Raad oc Hielp er vd:
Naadigst vilt du mig haffue i act/
At ieg maa finde din Faderlig mact.

Alting beskicker du vnderlig/
Nu haffuer ieg offt det merckt mod mig:
Naar ieg vil saa/ da vilt du saa:
Alt effter din Vilie maa det gaa.

Aff kød oc blod i Synden stor/
Nøgen mig fødde min Moder paa Jord:
Nøgen skal ieg herfra igen:
Ah Gud/ giff mig en salig' End'.

Aanden o Skaber tag du til dig/
Naar Legemit liggis at huile sig:
Naar du vilt det opuecke igen/
Aff Jorden kommer det frem vden meen.

At side hoss dig i Glæde oc Lyst/
Naggis ey mere aff Syndsens bryst:
Naadelig vilt du al vor Graad
Afftørr' / oc fri fra Dieffuelens Had.

Angist oc Sorrig/ liden heller stor/
Naaer ingenlund' op i Engle Chor:
Nock skulle wi faa der Glæd' oc Ær'/
Alt hoss Christum vor Broder kær'.

Almectige Gud din Vilie er god/
Nu styrck mig Troen/ oc giff it got Mod:
Naar ieg skal følge/ tag mig om haand/
At føre mig til mit Fæderneland.

Ah Fader/ did stunder ieg hiertelig/
Naar du vilt komme/ kom naadelig:
Nu nu/ mig lengis Her Jesu Christ/
Ærens Krune den fanger ieg vist.

Anno 1 5 7 3.
D. 26. Iulij.

Beati mortui, qui in Domino moriuntur amodò.

Holt

Holt dig venlig met huer mand/ men tro neppelig en iblant tusinde.

Sirac. 6.

M. T. C.

Sperabis omnia optimè, & quæ accident, qualiacunq; erunt, sapienter feras.

IOACH. CAMER.

Optima sperentur, metuantur pessima: sed quæ
Sors tulerit, placido pectore quisq; ferat.

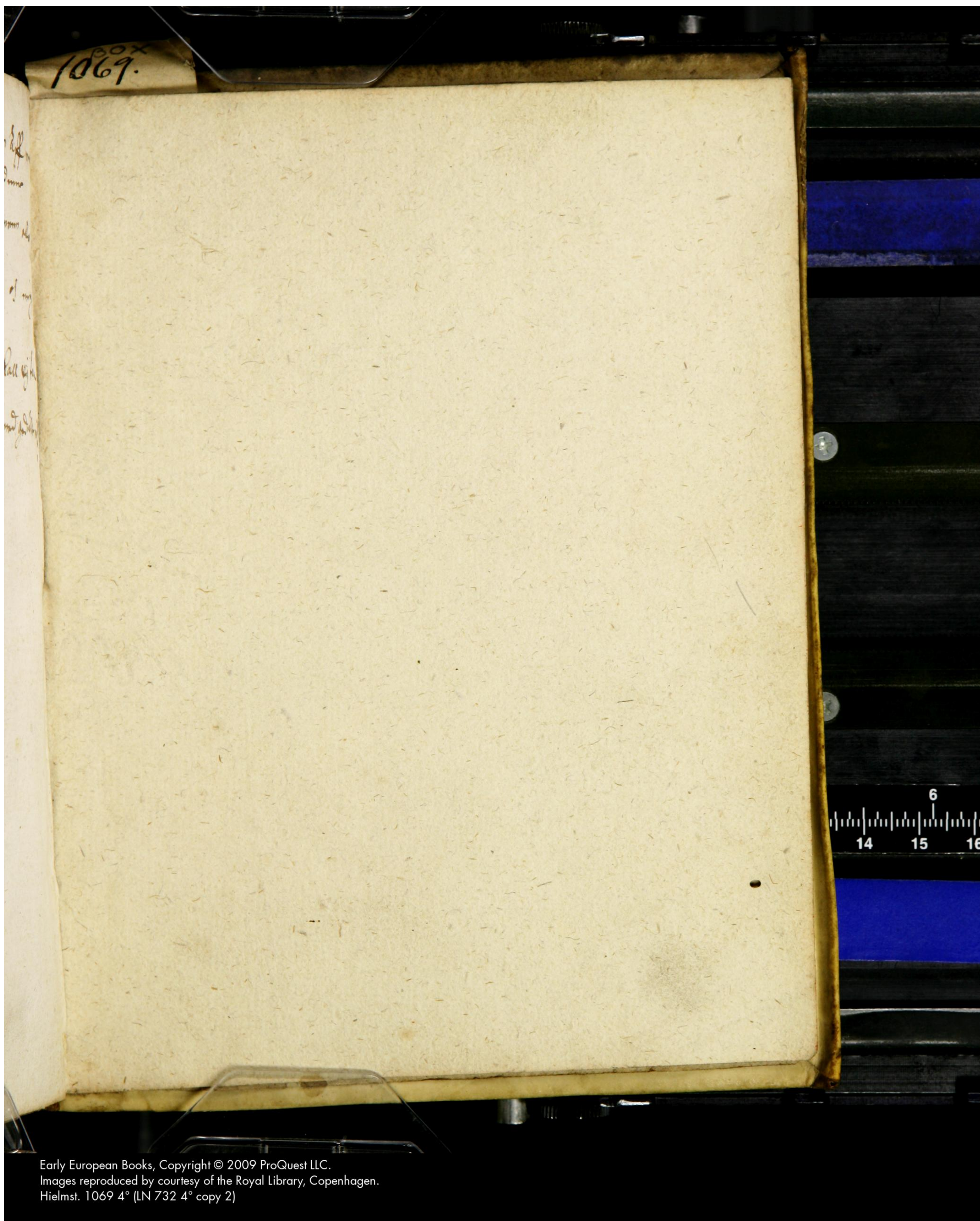
Prentet i Kiøbenhaffn/ aff Matz Vingaard.

Anno 1579.

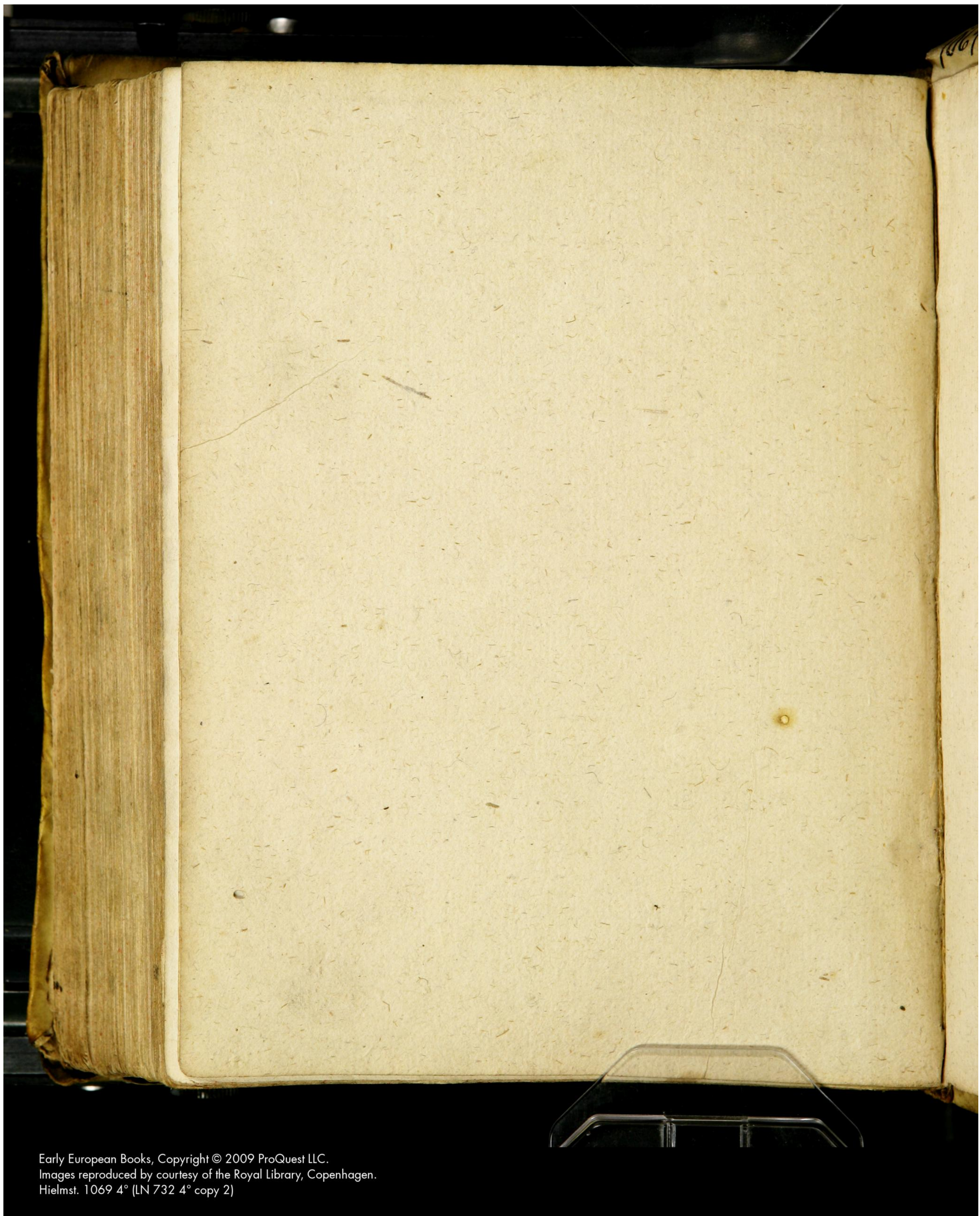

forracht icke mig eller Nogen aff mine
far först till dig og aff kom dine
Imidlid der ingen brost hoss dennem eller dig
Kom saa igian og forracht mine og mig

Hvad wij billig lider, d. e. t, skall wij taalig bide
Hvad wi forskylt haud findes, skall med gedult omvindes

BOX
1069.

BOX
1069.
6
14 15 16

1069.